Блізіцца завяршэнне падпіскі на "Народную Волю" на студзень–чэрвень 2019 года. Калі ласка, не спазніцеся!

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

№ 100 (4352)

18 снежня 2018 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

ПРАЕКТ

Падтрымайце!

Працягваецца дабрачынная акцыя

«600 бібліятэкам – «Народную Волю».

Ахвяраванні – праз электронную платформу **Talaka.org** альбо праз банк звычайным плацяжом з пазнакай **"Праект"** непасрэдна на рахунак рэдакцыі

р/с BY08PJCB30120065351000000933 в «Приорбанк» ОАО, ЦБУ 113
BIC: PJCBBY2X
УНП 100961759

ПАД ГРАДУСАМ

Марозна!

19 снежня ў асобных раёнах краіны пройдзе кароткачасовы снег. Уначы тэмпература паветра будзе -5...-12ºС, пры праясненнях – да -15…-18ºС. Удзень прагназуецца ад -2ºС па захадзе да -10ºС па ўсходзе краіны.

20 снежня мароз узмацніцца. Уначы прагназуецца -7…-14ºС, пры праясненнях -15…-18ºС. Удзень будзе -4…-11ºС.

АФІЦЫЙНА

2 студзеня – працоўны дзень

Вялікія выхадныя будуць на праваслаўнае Раство. Прычым без адпрацовак, бо 7 студзеня выпадае на панядзелак.

У сакавіку ніякіх пераносаў не прадбачыцца, бо ў гэтым годзе 8 сакавіка – пятніца, адпачываць будзем тры дні.

На майскія святы адпачываць будзем так:

6 мая (панядзелак) – перанеслі на суботу 4 мая;

8 мая (пятніца) – на суботу 11 мая. Пры гэтым днямі адпачынку будуць 5, 6, 7, 8, 9 мая 2019 года – 5 дзён;

8 лістапада (пятніца) пераносіцца на суботу 16 лістапада. Выхаднымі будуць 7 (Дзень Кастрычніцкай рэвалюцыі), 8, 9, 10 лістапада – 4 дні.

Нагадаем, у гэтым годзе 22 снежня – працоўная субота замест 24 снежня. Таксама рабочая субота будзе і 29 снежня. У гэты дзень будзем адпрацоўваць за 31-е. Пры гэтым, як звычайна, самі прадпрыемствы могуць вызначаць свой працоўны графік у залежнасці ад вытворчай неабходнасці.

ТЕНДЕНЦИЯ

За 2018 год население Беларуси сократилось почти на 15 тысяч человек

По состоянию на конец ноября 2018 года в нашей стране было 9 млн 477,1 тысячи человек.

А в начале 2018-го в стране было на 14.800 человек больше (9 миллионов 491,9 тысячи).

(«Ej.by».)

БОЛЬШАЯ ПОЛИТИКА

Дмитрий Медведев, премьер-министр России:

«Хочу особо подчеркнуть: Россия готова и дальше продвигаться по пути строительства Союзного государства, включая создание единого эмиссионного центра, единой таможенной службы, суда, счетной палаты. В том порядке, который предусмотрен договором о создании Союзного государства от 8 декабря 1999 года. В этом случае нужно проводить единую налоговую политику, политику в области ценообразования, тарифообразования в той части, которая сейчас не передана Евразийской комиссии».

(Во время заседания Совмина Союзного государства в Бресте 13 декабря.)

Александр Лукашенко, президент Республики Беларусь:

«Шантажировать нас, пытаться наклонять, стать коленом на грудь бесполезно. Мы должны идти к интеграции во имя единения наших народов. Не могу пойти на закулисные махинации, все должно быть честно и открыто…».

***

«…Нужно просто сказать: слушайте, получите нефть, ну вы давайте, разрушайте страну и вступайте в состав России. Я всегда задаю вопрос: такие вот вещи, они во имя чего делаются? Нам же скажут, что вы за нефть продали страну. Белорусский народ с тех глубинных времен мечтал о своей независимости – он ее получил. Но те, кто сегодня в России это предлагает, явно не исходят из великих побуждений единения белорусов и россиян. Что-то здесь другое. Но я хочу задать этот вопрос и своему другу и коллеге (*В.Путину.* – **Ред.**), хочу услышать от него ответ на этот вопрос».

***

«…Для нас, запомните, святое – это суверенитет, я уже об этом говорил. Это относительная независимость, я считаю, что абсолютно независимых государств нет. И вы тоже не настолько независимы, но суверенны. Если нас хотят, как Жириновский предлагал, поделить на области и впихнуть в Россию – этого не будет никогда. И если такими категориями руководство России мыслит – это во вред самой России».

(Во время пресс-конференции для российских журналистов 14 декабря.)

БЛИЦ

Россия загоняет Беларусь в угол. НУЖЕН ЛИ НАМ СОЮЗ С НЕЙ?

Андрей ЕГОРОВ,
политолог, директор Центра европейской трансформации:

– Мы и так в определенной мере находимся в союзе с Россией. Дальнейшее углубление этого союза приведет к потере независимости, что не в интересах Беларуси, жителей страны, белорусской нации. Это шаг в никуда.

Полученная независимость даже в экономическом плане, на бытовом уровне дает белорусам гораздо больше, чем если бы Беларусь была частью другого государства. Не говоря уже о том, что независимость – это мечта любой нации, за которую иногда приходится длительно и тяжело бороться.

Отказаться от собственной независимости – это дико и абсурдно!

Анатолий ЗМИТРОВИЧ,
предприниматель (г.Светлогорск Гомельской области):

– Не может быть союза большого государства и маленького. Белорусские предприниматели это поняли еще в 2012 году, когда возникли проблемы с исполнением технических регламентов Таможенного союза. Тогда российским предпринимателям разрешили пользоваться национальными сертификатами, а белорусов обязали иметь сертификаты Таможенного союза, которых нигде еще не было. На одном из форумов мы тогда решили собирать подписи за выход из Таможенного союза, но эту инициативу наши власти быстро пресекли. В итоге что мы сегодня имеем?!

Я читал мемуары Бисмарка, он рассказывал, что первый таможенный союз был создан еще в XIX веке Австро-Венгрией, Германией и Пруссией. Он просуществовал лет 15 и разрушился из-за тех же проблем, которые сейчас есть у нас: страны обманывали друг друга, и союз рассыпался.

Валентина ГАРЦУЕВА,
актриса Национального академического театра имени Янки Купалы:

– На мой скромный актерский взгляд, мы никак не можем быть частью России. Белорусская нация очень давно состоялась как самостоятельная, и мы должны беречь независимость, которая у нас есть… Вся моя сознательная жизнь связана с независимой Беларусью, и это будет неправильно, если я, мои друзья, если моя страна станет частью какой-то другой, пусть и дружественной, страны.

Андрей ДМИТРИЕВ,
сопредседатель движения «Говори правду»:

– Правительству Беларуси пора отказаться от советских мифов. Сделать упор не на поиск нефти и газа в России, а на развитие собственной экономики, чтобы быть способными, как другие государства, обходиться без российских бонусов. Россия дает на рубль, а в ответ возьмет на пять, и мы еще будем должны и виноваты.

Ирина ДАВИДОВИЧ,
ремесленник, г.Ивье Гродненской области:

– У меня позиция однозначная: этот союз нам не нужен. И белорусские власти сделали большую ошибку еще 24 года назад, вступив в союзное государство. К чему это привело? К нищенской пенсии, к зарплате, которая не дотягивает до 500 долларов, и внешним долгам…

На мой взгляд, наша страна вполне способна существовать независимо. Мы что, хуже поляков или литовцев? У нас мощнейший промышленный потенциал и людской ресурс, просто этим надо грамотно распоряжаться.

Леонид ПУТЫРСКИЙ,
врач-маммолог:

– Дружить и торговать надо со всеми, но при этом оставаться самостоятельными, независимыми.

Лично я не хотел бы, чтобы Беларусь стала частью России, ее периферией. Объединяться (не сливаться) надо с богатыми, экономически развитыми и политически зрелыми странами. История же России – это история страны-агрессора, которая все время с кем-то воевала, но при этом российский народ жил плохо. Я категорически против объединения, которое принуждает маленькую страну к слиянию. Только дружба!

Анатолий ШУМЧЕНКО,
председатель РОО «Перспектива»:

– Если я отдам свой кошелек в руки, например, соседа, как вы думаете, моя семья будет самостоятельна?! Так и тут: деньги и их эмиссия – это ключ к суверенитету страны!

Беларусь должна быть независимой, и никакие союзы, угрожающие нашей независимости, нам не нужны!

Вадим ДЕВЯТОВСКИЙ,
призер Олимпийских игр, депутат Палаты представителей, заместитель председателя Постоянной комиссии по здравоохранению, физической культуре, семейной и молодежной политике:

– На мой взгляд, интеграция между странами достигла такого уровня, когда она выгодна и Беларуси, и России в том числе. События в Украине отчетливо показывают, что будет, если резко произойдет деинтеграция, будет запущен обратный процесс.

Позиция Беларуси предельно ясна: мы должны считаться с тем, где мы находимся, и проводить многовекторную политику. Мы и за интеграцию с Россией, и за конструктивные отношения с Западом. И мы не хотим, чтобы нам ставили вопрос, как в свое время ставили перед Украиной: либо так, либо так. Отношения с Россией все равно будут наращиваться, потому что недальновидно отказываться от того, что наработано годами.

Лидия ХМЕЛЕВСКАЯ,
пенсионерка:

– Помните шутку «Россия готова задушить Беларусь в братских объятиях»? Так вот теперь не до смеха. И я очень обеспокоена тем, как ведет себя сегодня российская власть по отношению к нашей стране. То один чиновник заявит, что все обсуждения о ценах на нефть, газ и т.д. после выполнения Беларусью интеграционных обязательств, то другой… Безусловно, мы сами в этом виноваты. Но и Россия не за красивые глазки все эти 20 с хвостиком лет давала нам скидки на энергоносители. Сегодняшнее поведение кремлевских представителей – это просто шантаж, на который ни в коем случае нам нельзя поддаваться.

Опрашивала Мария ЭЙСМОНТ.

ТОЧКА ЗРЕНИЯ

Александр ФЕДУТА

…И вздохнули бы с облегчением

Прошедшая неделя оказалась обрамлена двумя взаимоисключающими заявлениями. Сначала сайт "Наша Ніва" объявил о том, что в президентском дворце прошло совещание, на котором обсуждались вопросы укрепления суверенитета Беларуси, так сказать, в свете последних заявлений российских «партнеров». Потом уполномоченная трактовать и отвечать на вопросы пресс-секретарь главы государства Наталья Эйсмонт заявила, что такого совещания не было.

Правда, госпожа Эйсмонт заявила это, отвечая на вопрос российского информационного агентства, так что можно было бы счесть, что таким образом наша сторона пытается успокоить Кремль. Однако цитата, приведенная РИА «Новости», выглядит отнюдь не успокаивающе: «*Вы знаете, с вопросом независимости в нашей стране определились давно, и он даже не обсуждается. Никаких совещаний на эту тему не было, это все плод чьей-то буйной фантазии*». В общем, читается так: спите спокойно, дорогие московские товарищи, не видать вам белорусского суверенитета как своих ушей. Не обсуждается этот вопрос – и все тут.

Сразу хочу сказать: за долгие годы это, на мой взгляд, первая цитата от пресс-секретаря Александра Лукашенко, которой хочется аплодировать. Высказывание вполне недвусмысленно по содержанию и достаточно изящно по форме. Непонятно одно – зачем нужно было опровергать?

То есть я не о поводу сказанного Натальей Николаевной. Она сказала ровно то, что должна была сказать в сложившейся ситуации вне зависимости от того, было такое совещание на самом деле или же его выдумала чья-то, повторим госпожу Эйсмонт, буйная фантазия. Но вот мое видение ситуации: совещание, может, с несколько иной повесткой, но должно было состояться. И вот почему.

Как ни крути, отказ России от «нефтяных дотаций» Беларуси налицо. И очень сильно сомневаюсь, что Кремль начнет откручивать назад: ничего, мол, личного, деньги заканчиваются у всех, начинайте, братцы-белорусы, жить по средствам. Вот, вероятно, это самое «по средствам» и должно было бы стать предметом обсуждения на подобном совещании. «По средствам» – это как раз и есть защита белорусского суверенитета на практике. И здесь любой здравый человек поддержал бы президента. И все мы вздохнули бы с облегчением. А так, называется, опровергли, но не успокоили.

Понятно: проведение совещаний с подобной тематикой зависит никак не от пресс-секретаря. А поскольку я не представляю РИА «Новости», то никаких вопросов по этому поводу к госпоже Эйсмонт у меня нет.

Однако на фоне всего примечательными кажутся заграничные командировки все еще действующего государственного секретаря Совета Безопасности Республики Беларусь генерала Зася. Станислав Васильевич совершает вояжи по столицам государств, входящих в состав Организации Договора о коллективной безопасности (пресловутой ОДКБ). Цель декларирована: представиться лидерам соответствующих государств-членов в качестве возможного кандидата на должность генерального секретаря ОДКБ. Последним пунктом программы, надо полагать, будет Москва, где Владимир Путин всего лишь публично санкционирует уже принятое решение – то самое, которое чуть было не вызвало скандал в белорусско-армянских отношениях. То есть представители белорусской стороны назначат на тот пост, с которого Ереван отозвал генерала Хачатурова.

И это как раз ситуация ничуть не менее примечательная. У Путина был выбор, с кем ссориться при разрешении данного кадрового вопроса – с Лукашенко или Пашиняном. Он, насколько можно судить, предпочел поссориться с Пашиняном. Логика очевидна: раз уж принято решение предъявлять ультиматумы Минску – устами Козаков и Медведевых, – то, стало быть, бросим хотя бы кость в виде этого символического и мало что на практике определяющего поста. Так у Грибоедова старуха Хлёстова распоряжается «от ужина послать подачку» «арапке – девке для услуг». Назначение генерала Зася в данном случае и есть, образно говоря, такая подачка, после которой президент России сможет разводить руками и говорить:

– Александр Григорьевич, ну мы же вас поддерживаем!..

Действительно. Поддерживают.

Но именно потому, что поддерживают в такой форме и в таком вопросе, следовало бы, на мой взгляд, все-таки провести совещание по вопросам защиты суверенитета. Не помешало бы по крайней мере.

УЧОРА

Дэпутатаў тэрмінова склікалі на разгляд бюджэту

Учора на пазапланавым пасяджэнні сесіі дэпутаты Палаты прадстаўнікоў разглядалі бюджэт Беларусі на 2019 год у нулявым чытанні. Пра гэта ў сацсетках паведаміў памочнік дэпутата Ганны Канапацкай Дзяніс Ціханенка.

Пры гэтым, паводле яго слоў, праекта бюджэту няма на руках ні ў кога з дэпутатаў.

Дарэчы, прэзідэнцкая прэс-служба паведаміла, што якраз учора А.Лукашэнка слухаў даклад аб канчатковых варыянтах праектаў Падатковага кодэкса і Закона аб бюджэце Рэспублікі Беларусь на 2019 год.

«Прычына нашай сённяшняй невялікай нарады ў тым, што пасля разгляду планаў нашай працы і праекта бюджэту на будучы год я даручыў, каб вы са сваімі спецыялістамі яшчэ раз звярнуліся да праекта бюджэту», – цытуе belta.by кіраўніка дзяржавы. – *І папрашу, каб ніякіх люфтаў і зазораў у праекце бюджэту не было. Ніякага марнатраўства дзяржаўных сродкаў у будучым годзе дапусціць мы не можам. І не толькі ў будучыні. Мы павінны лічыць кожную капейку.*

Я з практыкі ведаю, што ёсць жаданне ва ўрада, міністраў, яшчэ каго-небудзь, хто залежыць ад бюджэту, мець нейкія рэзервы, заначкі на ўсялякі выпадак для чагосьці. Гэта катэгарычна непрымальна. І вы павінны былі, калі гэта было, выправіць за мінулыя два тыдні».

ВЕРДЫКТ

Суд скасаваў «завочны» штраф абаронцу Курапатаў

Сябра аргкамітэта па стварэнні партыі "Беларуская хрысціянская дэмакратыя" Юрый Палейка паспяхова абскардзіў штраф за парушэнне дарожнага руху, расказвае сайт незарэгістраванага праваабарончага цэнтра «Вясна».

Штраф у 2 базавыя велічыні (49 рублёў) быў выпісаны за тое, што Юрый Палейка 9 жніўня нібыта рухаўся пешшу па праезнай частцы дарогі і «*неабгрунтавана перашкаджаў руху транспартных сродкаў*».

Але пастанову аб адміністрацыйным правапарушэнні склалі ў адсутнасць Палейкі, а гэта – грубае парушэнне працэсуальных нормаў, якое робіць працэс незаконным. У час разгляду справы абвінавачаны і не ведаў пра працэс, бо быў у камандзіроўцы.

З дапамогай праваабаронцаў «Вясны» ён абскардзіў пастанову аб правапарушэнні ў судзе Фрунзенскага раёна Мінска. Той суд скасаваў пастанову ДАІ і адправіў справу на новы разгляд, а ДАІ у сваю чаргу спыніла справу і скасавала штраф.

Абаронцы Курапатаў больш за 200 дзён пратэстуюць супраць дзейнасці рэстарацыі «Поедем поедим», збудаванай побач з месцам масавых расстрэлаў і пахавання дзясяткаў тысяч ахвяраў сталінскіх рэпрэсій. Сярод іншага яны не прапускаюць машыны наведвальнікаў на тэрыторыю рэстарацыі (але дазваляюць праходзіць пешшу) і раздаюць інфармацыйныя матэрыялы.

На прэтэнзіі супрацоўнікаў ДАІ аб выхадзе на праезную частку актывісты адказваюць, што гэта не «афіцыйная» дарога, а прыдарожная тэрыторыя незаконнага «самабуду».

СІТУАЦЫЯ

Хто схаваў тэлефон Наталлі Гарачка?

Грамадская актывістка звярнулася да міністра ўнутраных спраў.

Нагадаем, што на пачатку гэтага тыдня на Кастрычніцкай плошчы былі затрыманы Аляксандр Абрамовіч і Сяргей Падзолка, якія вырашылі правесці акцыю ў гонар 70-годдзя прыняцця Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека.

У выніку пікет працягваўся ўсяго некалькі секунд. Яго ўдзельнікаў хутка затрымалі, а разам з імі забралі і грамадскую актывістку Наталлю Гарачка, якая здымала міліцыянераў на тэлефон. Апарат яна паспела перадаць аднаму з журналістаў, у якога пазней праваахоўнікі забралі апарат.

"Я звярнулася з заявай не толькі да міністра ўнутраных спраў, але і да генеральнага пракурора, начальніка ГУУС Мінгарвыканкама, старшыні Следчага камітэта, начальніка Галоўнага ўпраўлення ўласнай бяспекі, – **кажа Наталля Гарачка.** – *Падрабязна апісала, як з мяне здзекаваліся ў аддзеле міліцыі, пасля чаго я нават патрапіла ў бальніцу. Да гэтага часу мне не вярнулі і тэлефон, які раптам "згубіўся" ў міліцыі. Таму і папрасіла даць прававую ацэнку дзеянням супрацоўнікаў міліцыі і прыцягнуць іх да крымінальнай адказнасці. І ня дрэнна было б, каб хутчэй тэлефон аддалі. Міліцыянеры як быццам павінны абараняць людзей, а не красці іх рэчы".*

Віктар ШПАК.

НЕСТАНДАРТ

Як гродзенскі студэнт, не ўкладваючы ніякіх сродкаў, пачаў падлічваць прыбытак

Кірыл Казакевіч – студэнт эканамічнага факультэта Гродзенскага аграрнага ўніверсітэта. Акрамя гэтага ён прыватны прадпрымальнік, які запусціў у Гродне незвычайны праект, звязаны з паслугамі насельніцтву, – стварыў кампанію па вынасе смецця з кватэр. Праект стаў магчымым тады, калі некалькі гадоў таму амаль ва ўсіх жылых дамах Гродна заварылі смеццеправоды. Людзі прывыклі, што смецце можна выкінуць адразу за дзвярыма кватэры, а зараз трэба прайсці 10-20 метраў, а то і ўсе сто.

«А калі вось такое дрэннае надвор'е, ты прыйшоў з працы, і табе ўжо не хочацца цягнуцца зноў на двор, а смецце вывальваецца з вядра...» – разважае Кірыл.

І прапануе выносіць смецце за 7 рублёў у месяц. Напачатку кожны жылец дома выстаўляе смецце каля дзвярэй у канкрэтны час, і на працягу тыдня пакеты штодня выносяцца бясплатна. Калі чалавеку спадабаецца такая паслуга, з ім заключаюць дамову, і працэс пайшоў.

«Для кожнага дома ёсць канкрэтны час, – распавядае Кірыл. – *Скажам, у адным мы забіраем мяшкі са смеццем у 19.30, у другім – у 19.40 і г.д. Нікому ў дзверы не звонім, нікога не турбуем, а сістэмна пад'езд за пад'ездам, дом за домам абслугоўваем».*

Ідэю падглядзеў у інтэрнэце

Кірыл распавядае, што некалькі гадоў падпрацоўваў у самых розных фірмах і ўвесь час думаў над бізнес-праектам, які мог бы стварыць і ўзначаліць сам. Падоўгу сядзеў у інтэрнэце на бізнес-форумах і ідэю па вынасе смецця ўпершыню ўбачыў на расійскіх сайтах. Паводле яго слоў, многія ў суседняй краіне спрабавалі здзейсніць гэты праект, але не ва ўсіх гэта атрымлівалася.

Многіх, паводле слоў Казакевіча, падобная паслуга прыводзіла проста ў замяшальніцтва, паколькі людзі не здагадваліся, што нешта падобнае можа існаваць у нашай краіне. Але, калі пачалі гэтым карыстацца, дзяліцца са знаёмымі і суседзямі, працэс крануўся з месца.

Людзі, паводле меркавання Казакевіча, за тыдзень хутка прывыкаюць да зручнай паслугі. Са стокватэрнага дома прыкладна каля 70 чалавек пагаджаюцца на тое, каб тыдзень ім выносілі смецце бясплатна, і пасля гэтага прыкладна 35–40 чалавек заключаюць дамову.

«Рэкламу мы нідзе не даём, я гэтага не вітаю, мой бізнес грунтуецца на тым, каб мінімум затрат і максімум прыбытку, – гаворыць Кірыл. – *Я вельмі доўга думаў над тым, як аўтаматызаваць гэты працэс, і ў выніку распрацаваў сваю сістэму. Зараз я толькі кірую працэсам і сачу за яго ходам. У кожным раёне ёсць упраўляючы, ёсць людзі, якія займаюцца заключэннем дамоў з кліентамі, і ёсць тыя, хто непасрэдна выносіць смецце».*

Зараз Казакевіч і ягоныя памагатыя аказваюць свае паслугі ў трох буйных мікрараёнах горада: «Дзевятоўцы», «Вішняўцы» і «Фолюшы». Іх паслугамі, са слоў Кірыла, карыстаюцца звыш 450 чалавек.

Хто працуе ў фірме і хто ў ёй абслугоўваецца?

Кірыл кажа, што аддае перавагу маладым супрацоўнікам. У штаце зараз працуюць тры чалавекі і яшчэ 10 – па дамове.

«Большасць з іх гэтакія ж студэнты, як і я, – распавядае малады прадпрымальнік. – *Праўда, апошнім часам мы пачалі даваць заяўку ў Цэнтр занятасці, і адтуль таксама пачалі прыходзіць людзі старэйшага веку. Ёсць у нас адзін спадар, які прыходзіць працаваць пасля сваёй асноўнай работы. Для многіх, мушу сказаць, работа адразу выглядае даволі нязвыкла, але кожны бачыць, што перасільвацца не даводзіцца, а капейку зарабляюць».*

Колькі дакладна зарабляюць людзі, выносячы смецце з чужых кватэр, Кірыл не сказаў, але зазначыў, што ён плаціць болей, чым мінімальны заробак у краіне.

«Уявіце, што работа ў тых, хто заключае дамовы з кліентамі, пачынаецца ў 17.30 і працягваецца максімум да 21 гадзіны, – кажа Кірыл. – *А тыя, хто выносіць смецце, звычайна прыходзяць пасля 19 гадзін і заканчваюць работу пасля 21 гадзіны. Як правіла, адзін чалавек абслугоўвае каля 200 кватэр. Думаю, што за гэтыя грошы ёсць сэнс працаваць. Тым больш што субота і нядзеля ў нас выхадныя дні».*

«Думаем пашырацца...»

Казакевіч распавядае, што сам не чакаў, як імкліва можа развівацца ягоны бізнес. У планах прапанаваць свае паслугі ўсяму гораду, вось толькі пакуль не стае рабочых рук. Зараз, паводле яго слоў, вядзецца праца над рэгістрацыяй малога прадпрыемства.

«Нягледзячы на тое, што там будуць большыя падаткі, але ў нас абаротных сродкаў хапае, і я думаю пра іншыя магчымасці, – кажа Казакевіч. – *Мы распрацавалі новую паслугу, прапануем мыццё пад'ездаў праз дзень. Прычым не хлоркай, а сучаснымі сродкамі. Ужо пралічылі, што гэта будзе каштаваць для жыхароў 5 рублёў 50 капеек у месяц».*

Паводле слоў Кірыла, на гэтую ідэю іх навялі самі жыхары дамоў. Зараз гэтую паслугу аказвае ЖЭС, пад'езды мыюцца толькі раз на месяц, людзі за гэта плацяць грошы і застаюцца незадаволенымі. Гэтая паслуга, са слоў Казакевіча, зараз тэсціруецца ў некаторых дамах і пакуль робіцца бясплатна.

Міхал КАРНЕВІЧ.
На фота: Кірыл Казакевіч.

ПАЛІТКУХНЯ

Юрый Губарэвіч пераабраны старшынёй руху «За Свабоду»

Ён будзе намінаваны на праймерыз правацэнтрысцкай кааліцыі для абрання адзінага кандыдата на прэзідэнцкія выбары.

У суботу 15 снежня пайшла справаздачна-выбарчая канферэнцыя руху "За Свабоду". Сябры арганізацыі пераабралі кіраўніцтва, абралі кандыдата на праймерыз правацэнтрысцкай кааліцыі і зацвердзілі стратэгію развіцця на чатыры гады і палітычную праграму.

"Я ўдзячны тым людзям, якія два гады разам са мной працавалі, каб рух "За Свабоду" ў нейкай ступені захаваўся і выжыў, каб у нас адбыўся рост у 2019 годзе, прыйшлі новыя людзі, пачаліся новыя праграмы і новыя актыўнасці. Я перакананы, што наступныя два гады пройдуць пад знакам падвышэння актыўнасці руху "За Свабоду", – заявіў Губарэвіч у прамове ў якасці кандыдата на пасаду старшыні арганізацыі.

Ён назваў надыходзячыя выбарчыя кампаніі магчымасцю данесці пазіцыю руху «За Свабоду» да кожнага беларуса.

"Мы працягнем нашу працу і ў грамадскім накірунку. Бо не толькі палітычна моцны рух "За Свабоду", але і нашымі дзеяннямі па адраджэнні беларускай культуры і мовы, прыцягненні новых людзей, якія неабыякавыя да беларушчыны, тых, хто нядаўна зацікавіўся палітыкай", – цытуе прэс-служба руху "За Свабоду" Губарэвіча.

Канферэнцыя пераабрала Губарэвіча кіраўніком арганізацыі. Першым намеснікам старшыні руху "За Свабоду" стаў Алесь Міхалевіч, намеснікамі – Віктар Янчурэвіч і Кірыл Стасельска.

ЦЭНЫ

Колькі будуць каштаваць навагоднія ёлкі?

Лясгасы адкрыюць ёлачныя базары 20 снежня ў Мінскай і Брэсцкай абласцях, а масавы гандаль пачнецца 21 снежня.

Як паведаміў першы намеснік міністра лясной гаспадаркі Беларусі Валянцін Шатраўка, такія базары будуць арганізаваны як у сталіцы, так і ў абласных і раённых цэнтрах. Акрамя таго, навагоднія дрэвы будуць прадавацца ва ўсіх лясніцтвах Беларусі.

Сярэдні кошт ёлак да 1 метра – 8 рублёў, ад 1 да 2 метраў – 11 рублёў, ад 2 да 3 метраў – 15 рублёў. Кошт дрэва ў кадцы – 15–20 рублёў.

100 РАДКОЎ

Міхася СКОБЛЫ

ФЭ на пастаменце

У свой час Уладзімір Маякоўскі, названы Сталіным найлепшым і найталенавіцейшым паэтам савецкай эпохі, настойліва раіў юнакам «делать жизнь с товарища Дзержинского». У 1927 годзе гэты заклік успрымаўся з уласцівым таму часу энтузіязмам – як і плакатныя вершы таго самага аўтара пра «чырвонаскурую пашпарціну» і самыя непрамакальныя ў свеце савецкія галёшы.

Яшчэ нядаўна здавалася, што якраз галёшы з усяго вышэйназванага самыя жывучыя – і пашпартоў тых даўно няма, і гарласты паэт сам сябе надзейна пахаваў пад пірамідай рыфмаваных лозунгаў. Нават «бронзы многапуддзе» і тое не ўстаяла – помнік Дзяржынскаму на Лубянцы знеслі і адправілі на пераплаўку.

Пераплаўленаму ў домне гісторыі зноў ускараскацца на пастамент надзвычай складана. Метал пайшоў не той якасці, ды і ранейшых ідэалагічных падпорак няма. Каб вярнуць такому помніку былую веліч, патрэбны хітрамудрыя алхіміі і папіхачы з бульдозернай сілай. Як ні дзіўна, такія алхімікі знайшліся. У Гродне, у дзяржаўнай гімназіі №6. А папіхачом выступіла абласное ўпраўленне КДБ.

І вось, аб'яднаўшы свае высілкі, на мінулым тыдні ў гімназічным дворыку яны адкрылі помнік Дзяржынскаму. Урачыста, у прысутнасці двух генералаў, старшыні Гродзенскага выканкама, намесніка старшыні аблвыканкама, пракурора вобласці і цэлай кагорты чыноўнікаў меншага калібру. Цырымонія атрымалася паказальна прадстаўнічая.

Выступаючы на адкрыцці, дырэктарка гімназіі **Тацяна Махнач** на помнік ледзь не малілася: маўляў, ён будзе дапамагаць настаўнікам у выхаваўчай працы. Не сумняваюся, што план такой працы ў гімназіі ўжо складзены. Асмелюся дадаць туды некалькі пунктаў. Хай бы гімназісты выдавалі насценную газету пад назвай «Чырвоны тэрор», як у свой час Фелікс Эдмундавіч. Ну і пісалі туды ў адпаведным жанры артыкульчыкі – каго з настаўнікаў адразу ў расход, каго ў лагер на перавыхаванне… А ля помніка дзеткі хай бы штораніцы чыталі вершы Мікалая Гумілёва, які быў расстраляны па распараджэнні Дзяржынскага толькі за тое, што не данёс у ЧК на ўдзельнікаў Кранштацкага паўстання. Каб таксама вучыліся даносіць.

Генерал-маёр дзяржбяспекі Аляксандр Неўяроўскі ў сваім выступленні звярнуў увагу, што Дзяржынскі клапаціўся пра дзяцей-беспрытульнікаў, нават узначальваў адмысловую камісію. Але хіба як старшыня ВЧК – ГПУ ён не рабіў усё, каб беспрытульнікаў тых большала? Бо толькі за першыя чатыры гады савецкай улады было знішчана каля 1,5 мільёна мірных грамадзян. Прычым ведамства Дзяржынскага займалася не толькі канкрэтнымі злачынцамі, яно ліквідоўвала цэлыя «варожыя класы». І ГУЛаг зусім не Сталін прыдумаў, першыя лагеры з'явіліся акурат пры Дзяржынскім.

«Думаючай гільяцінай» названы Ленін у «Окаянных днях» Івана Буніна, які ледзьве паспеў выехаць морам з ахопленай грамадзянскай вайной Расіі. Дык вось, бязлітасным лязом той гільяціны быў Дзяржынскі. Не бывае такога, што пабыў у вадзе і не мокры нідзе.

Апантаным прыхільнікам палітыкі тэрору «жалезны Фелікс» застаўся і ў народнай творчасці. Анекдотаў пра яго – процьма. Вось адзін з іх. У Леніна з пісьмовага стала знік аловак. Ён выклікаў Дзяржынскага і запатрабаваў знайсці і пакараць злодзея. Назаўтра аловак знайшоўся – пад сталом, але паплечнік «з халоднай галавой і гарачым сэрцам» адрапартаваў: трое яшчэ ўчора прызналіся ў крадзяжы і ноччу былі расстраляны.

Відаць, на падобных анекдотах і будуць выхоўвацца вучні гродзенскай гімназіі №6. Зрэшты, можна зразумець і яе дырэктарку. Усе ведаюць, у якім жабрацкім становішчы знаходзяцца нашы школы, бацькі вымушаны скідвацца то на пластыкавыя вокны, то на фарбу, то на туалетную паперу…

А тут – гімназію бярэ пад сваю апеку КДБ, у якога бюджэт і магчымасці такія, што Мінадукацыі і не сніліся. Тут галоўнае не спаць у шапку і напоўніцу скарыстацца тым уплывовым шэфствам. Як у народзе кажуць: каваль каня куе – і жаба нагу дае.

Толькі кім стануць «падкаваныя» пад помнікам Дзяржынскаму гімназісты? Патрыётамі сваёй краіны ці прыхільнікамі аднаўлення той імперыі, якой самааддана служыў фанатык Дзяржынскі? Як дзецям вырвацца з таго сумнеўнага ідэалагічнага кола, у якое іх так легкадумна ўпіхваюць дарослыя? Помнік Дзяржынскаму каля гімназіі, гімназічная піянерская дружына імя Дзяржынскага, праспект, на якім знаходзіцца гімназія, – імя Дзяржынскага…

Проста насланнё нейкае. А насланню як супрацьстаяць? У вёсцы Заполле на Случчыне пасупрацьсталі вынаходліва, з народным досціпам. Там на помніку галоўнаму чэкісту хтосьці акуратна прыбраў усяго дзве кропкі ў надпісе. Атрымалася – ФЭ Дзяржынскі. Грубавата, вядома ж. Але ў падобных выпадках народ не далікатнічае.

Ф.Э. і з кропачкамі адпаведна пахне. Як доўга будуць прынюхвацца да яго гродзенскія гімназісты?

НЕЗАВИСИМАЯ ЭКСПЕРТИЗА

Борис ЖЕЛИБА,
профессор,
доктор экономических наук

Шантаж?

Во время «перестрелки» в Санкт-Петербурге с российским коллегой Александр Григорьевич так обрисовал свою позицию: нет равных условий – нет союза. На что Владимир Путин отреагировал: «Нужно стремиться к унификации, но для этого нужно время и другой уровень интеграции».

Какой другой уровень, в Бресте на Союзном Совмине разъяснил российский премьер Медведев: создание единого эмиссионного центра (читай: переход белорусской экономики на российский рубль), единых таможенной службы, суда, счетной палаты. Когда-то это уже было. Оказывается, Кремль стряхнул пыль с договора о союзном государстве, подписанного в 1999 году. С тех пор, как говорится, много воды утекло.

Александр Григорьевич и все мы понимаем, что и без единых союзных органов достаточно перейти на российскую денежную единицу – и белорусскому суверенитету будет каюк. За зарплатой в Москву придется ездить.

Было время, когда белорусский рубль инфлировал двухзначными числами. Но сегодня он окреп, стряхнул с себя лишние нули, в то время как его российского собрата то и дело лихорадит от одного даже слуха об американских санкциях. Да и зачем нам снова банкноты с букетом «баранок»?

О серьезности Кремя загнать в угол Беларусь свидетельствует и демарш российского вице-премьера Козака, который отказался от переговоров с белорусской делегацией во главе с самим Семашко по важнейшему для нас вопросу о компенсации в связи с «налоговым маневром» в России. А белорусы в лице премьера Румаса отложили в Бресте подписание визового соглашения. Как водится, зуб за зуб, око за око.

Из этого демарша и заявления Медведева в который раз легко понять, что Кремль спит и видит инкорпорацию Беларуси в Россию. Или шестью областями, как когда-то говорил В.В., или целиком. Правильно, равных условий интеграции Беларуси и России не может быть в принципе. ВВП Беларуси – 3% от ВВП России, по населению она в 15 раз меньше, а по территории – в 90 раз.

Понимая это, Александр Григорьевич дал «отлуп» российскому руководству во время пятничной пресс-конференции. Лишний раз показав, что суверенитет Беларуси незыблем. Он прекрасно знает, что идет вслед за подобной интеграцией. Власть – это не только и не столько флаг, герб и гимн. Это прежде всего своя валюта, свое правительство, свой парламент. В таком понимании никто не намерен делиться властью ни на йоту с кем бы то ни было. В таком понимании Александр Григорьевич пока является гарантом от появления в Беларуси «зеленых человечков». Инкорпорация, тем более в подобном принудительном виде, никак не в интересах Беларуси.

Поведение российского руководства в последние дни аналитики расценивают как политический шантаж. Но кто в этом виноват? Что, за четверть века экономика Беларуси еще больше стала зависимой от российской от российских энергетических преференций? Что, из-за этих преференций Беларусь не может создать самодостаточную эффективную экономику?

Впрочем, такого рода «искрения» между руководством Беларуси и России стали традиционными. Подобные скандалы в прошлом были регулярными. И ничего, обходилось. Потому что сама основа всех союзов с Россией, мягко говоря, нездоровая. Для Путина главное – собрать земли, восстановить империю. Для лидеров союзников России – получить у нее как можно больше экономических преференций. Поэтому и манипулируют друг другом, как могут.

ЧУЛІ?

Чыгунка рыхтуе падарунак

На навагоднія і калядныя святы Беларуская чыгунка прызначыла 180 дадатковых цягнікоў.

Як паведаміла прэс-служба ведамства, яны будуць хадзіць з 22 снежня 2018 года па 12 студзеня 2019-га.

Найбольшая колькасць дадатковых цягнікоў прызначана на 22, 25, 29 снежня 2018 года і 7 студзеня 2019 года. З улікам запатрабаванасці прызначаны цягнікі на наступныя маршруты: Мінск–Масква–Мінск, Мінск–Санкт-Пецярбург–Мінск, Масква–Брэст–Масква, Санкт-Пецярбург–Брэст, Масква–Калінінград–Масква, Адлер–Калінінград, Гомель–Снаўск–Гомель, Мінск–Вільнюс–Мінск.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Знік у Феміды страх, таму вярнула сцяг?

Вярхоўны суд пастанавіў вярнуць жыхару Віцебска Андрусю Кешанюку бел-чырвона-белы сцяг, адабраны міліцыянтамі ў Дзень Волі.

Феміды ўчынак вельмі смелы
(Не помню на сваім вяку),
Бо сцяг наш бел-чырвона-белы
Вярнула раптам дзецюку.
Другое звыклі бачыць вочы:
Беспераппынна, з году ў год
Таго, хто з гэтым сцягам крочыў,
Феміда брала ў абарот.
Чакала «злыдня» каталажка,
А часам нават і астрог.
Чаму ж на гэты раз паблажка?
Няйначай воўк у лесе здох…
***
З Фемідай выкажу я згоду,
Яна ўзрасла ў маіх вачах.
Няхай бы і ўсяму народу
Вярнула ўлада родны сцяг…

Лепей трапіць за краты, чым падацца ў салдаты?

Як вынікае з тэндара, абʼяўленага Міністэрствам абароны на 2019 год, на ежу ў разліку на аднаго салдата будзе затрачана грошай амаль удвая менш, чым на асуджанага, які адбывае пакаранне ў калоніі.

Гучыць як натуральны здзек:
Ваякі выдалі па-свойску,
Што больш у страўнік пхае зэк,
Чым той, хто служыць сёння ў войску.
Паесці кожны хоча ўсмак,
Тым больш калі яшчэ і ўволю.
Таму і думае юнак,
Якую лепей выбраць ролю
У тлумным сённяшнім жыцці:
З усімі разам у салдаты,
Выконваючы доўг, пайсці
Ці трапіць на гадок за краты.
Не зробіць гонару турма,
І нават зганьбіць тое месца,
Ды не патрапіць час дарма –
Магчыма, як кабан, адʼесца…
* * *
Нам хочацца, каб даў адказ
Урад (а можа, дэпутаты):
Жыруюць сёння зэкі ў нас
Ці ўсё ж галодныя салдаты?

Не хапае паперы, каб плаціць за кватэры

У Полацку прыдумалі арыгінальны метад аплаты паслуг ЖКГ: гараджане могуць здаваць макулатуру ў залік кватэрплаты.

Канешне, грошай малавата
Мы маем, на сваю бяду,
Каб заплаціць за кілаваты
І за гарачую ваду.
Народ у нашае краіне
І іншых мае шмат патрэб:
Хто эканоміць на бензіне,
А хто купляе толькі хлеб.
Таму, каб за свае даброты
Уязь-спагнаць хоць штосьці з нас,
Каб нам прыдаць пабольш ахвоты,
Прыдумаў выйсце жылкамгас.
«Калі нішчымніца без меры
Гняце, дык з гэтае пары
Макулатурай за кватэры
Разлічвайцеся, жыхары!» –
Павесіў жылкамгас абʼявы
Ва ўсіх падʼездах кагадзе.
Пачын, прызнаемся, цікавы,
Ды ён – як пугай па вадзе,
Ідзя ўсё-такі пустая,
Бо люд (і гэта не сакрэт)
Даўно ўжо кніжак не чытае
І не выпісвае газет.
Не знойдзеш лішнiе паперы,
Хоць пераверней цэлы дом.
Таму як плату за кватэры
Няхай бяруць металам.
* * *
Здаецца будучыня хмурай,
Няясна, што чакае там.
І, можа быць, «плаціць натурай»
(Бо выйшаў «пшык» з макулатурай)
Калісьці давядзецца нам…

Цана першага мужа

Я нагадаю ісціну адну,
Бо прынясе яна
Любоў і згоду:
Жанчына,
Мужа першага цану
Спазнаеш пасля трэцяга разводу.

Джын-сусед

Мой сусед – як джын.
Талкую:
Хоць не здольны ён на цуд,
Ды, як пляшку адкаркую, –
Тут як тут!

Самы меншы

Мужыкам, магчыма, неўпадоб,
Ды не пагадзіцца ім чамy ж:
Колькі ў хаце дзетак ні было б,
Для жанчыны самы меншы – муж.

ДИСКУССИЯ

Не оплакивайте убийц!

Уважаемая редакция!

И как это вы решились напечатать 26 октября мнение М.С.Журавлёва в противовес тем авторам, которые защищают убийц и проявляют всяческое сочувствие к ним? Неужели все подписчики «Народной Воли» так едины во мнении о «милости к падшим»? Я удивлена, что за отмену смертной казни ратуют некоторые известные люди, и в первую очередь – правозащитники. И при этом ни слова о страданиях потерпевших от этих извергов, для которых издевательство и убийство – норма жизни. Неужели и сотрудники редакции видят только одних головорезов, признанных отвечать за содеянное? Иначе как понимать, что А.Журавлёва тотчас же взялись перевоспитывать в «должном» духе, тут же напечатав «Шэсць аргументаў супраць смяротнага пакарання». Адресована эта подборка и таким, как я, не согласным с общей установкой на снисхождение к убийцам. Пожалуйста, не беспокойтесь, мне уже далеко за 70, и мух от котлет я отделяю.

Праведное дело – защищать людей, обвиняемых неадекватно содеянному ими, а не серийных убийц, насильников, отпетых бандюг. И если ссылаться на религиозный постулат «не убий», то там есть и другое: каждому будет воздано по заслугам. Жизнь дается Богом, и только он имеет право ее отнять. А откуда такое право у бандюг?

А вот, видите ли, у них отнимать жизнь нельзя… Мол, не по-божески это. «Народная Воля» за 4 декабря 1918 года: *«Жыццё чалавеку дае Бог, і толькі Бог, а не іншы чалавек, можа забраць жыццё»*. Так как совместить деяния убийц с этим указанием?

Читаю в «Народной Воле» за 5 октября 2018 года: *«Не адмянiўшы смяротнае пакаранне, Беларусь дрэнна выглядае ў вачах цывілізаванай Еўропы»*. Значит, для улучшения имиджа государства не хватает в первую очередь помилования всех зверствующих преступников? Другие наши *«хібы»* легко можно списать?

Да, случаются судебные ошибки. И, чтобы невиновный человек не был казнен, исполнение приговора, я считаю, можно отложить на годы, ведь содержат же пожизненно заключенных за счет законопослушных граждан. Дать возможность невинно осужденному надеяться на праведное решение вопроса, а действительным убийцам поразмыслить над содеянным, примеряя его на себя.

А теперь о таком «аргументе»: *«Выканаўцы – прафесійныя каты, якія забіваюць ад імя дзяржавы»*. А серийные убийцы не каты? Насильники от чьего имени действуют? Кто им дал это право?

Правозащитники полагают, что смертную казнь нужно срочно отменить и по следующей причине: у властей исчезнет возможность расправляться с политическими оппонентами. Но ведь не секрет, что неугодные деятели, бывает, исчезают и без официальных приговоров.

Читаю те же «Шэсць аргументаў супраць смяротнага пакарання». *«У Беларусі працягвае дзейнічаць закон, які тычыцца яшчэ савецкага перыяду, калі пры выкарыстанні выключнай меры пакарання ў выглядзе расстрэлу труп пакаранага сваякам не выдаюць, месца пахавання не паведамляюць. І такім чынам спрабуюць зрабіць таямніцай і саму дату выканання прысуду, і тое, дзе пахаваны чалавек. Тлумачаць, што гэта робіцца для таго, каб не было апаганьвання цела расстралянага, які здзейсніў вельмі цяжкія злачынствы. Камітэт ААН неадназова заяўляў пра тое, што сама працэдура смяротнага пакарання ў Беларусі падпадае пад прыкметы катаванняў і бесчалавечнага стаўлення як да самога пакаранага смерцю, так і да яго сваякоў. Не паведамляюць пра дату выканання смяротнага прысуду, а знаходжанне ў камеры смяротнікаў адбываецца некалькі месяцаў, гэта вельмі жорстка ўспрымаецца чалавечай псіхікай, асуджаны не можа рэальна ўсведамляць, калі прысуд будзе прыведзены ў выкананне, калі наступіць апошні дзень яго жыцця, ён не можа падрыхтавацца да гэтага акта»*. Значит, они свою жизнь ценят. Какая трогательная забота об убийцах, их психике и родственниках! Даже Папу Римского подключили к защите убийц. А повинилась ли церковь за средневековую инквизицию, когда сжигались живьем под видом «еретиков» выдающиеся ученые? Замечу: раскручивая так называемый пятый аргумент, авторы публикации ни словом не обмолвились о пострадавших от этих нелюдей, переживавших их близких, которые зачастую не знают, как складывались последние часы-минуты их жизни, где их трупы, не имея возможности даже вовремя их похоронить. А те, которых ни за что лишили жизни изверги в человечьем обличье, знают заранее, когда наступит последний день их жизни и каким образом подготовлены к этому акту, к издевательствам?

Аргумент 6: *«Неэфектыўнасць у папярэджанні злачынстваў»*. А что эффективно? Помилование через некоторое время даже с освобождением? Не дает ли это возможность продолжить свое черное дело? Раньше я не понимала, почему в США приговаривают к нескольким пожизненным срокам. Оказывается, в таком случае даже если помилование получил по одному какому-то сроку, то на волю все равно не выйдешь.

Скажу прямо: не столь уж обижены у нас разного рода уголовные преступники. Помнится, в «Народной Воле» когда-то была напечатана статья об одном проживающем теперь в Яковлевичском специальном доме-интернате для престарелых и инвалидов, что в Оршанском районе. «Мне 78 лет. 50 из них провел в тюрьмах», – признавался «герой» той публикации. И теперь государство заботится, чтобы его старость проходила в нормальных условиях. Даже не все ныне работающие могут позволить себе такой уровень обеспеченности, как у него. Значит, все, в том числе и родственники пострадавших когда-то от него, должны работать на содержание вчерашнего уголовника.

Нет, я с такой «справедливостью» не могу смириться.

М.ТАТАРЧУК,
пенсионерка, жительница д.Комарово Мядельского района.

ОТ РЕДАКЦИИ

Уважаемая М.ТАТАРЧУК!

В приписке к письму Вы категорически потребовали от редакции: напечатать без купюр. Надеемся, Вы не будете в обиде за то, что мы все же немного отредактировали материал – есть газетные требования, стилистические нормы, игнорировать которые нельзя.

Главное – мы предоставили Вам возможность высказаться по волнующей не только Вас проблеме. Редакция надеется на продолжение дискуссии. И в этом плане на страницах «Народной Воли» могут находить отражение самые разные мнения.

РЭЗАНАНС

Прытулак маёй душы

Ніколі не прапускаю на старонках «Народнай Волі» артыкулы Міхася Скоблы. Піша ён эмацыянальна-ўзнёсла (паэт), аналітычна ўзважана (даследчык), сюжэтна прадумана і запамінальна (эсэіст). Артыкул пра стары дом у Навагрудку надрукаваны даўнавата (3 жніўня), але да гэтай пары не дае мне спакою. Аўтар прыехаў на месца, выслухаў людзей, адчуў іх праблему, распачуваў. Так, дом №10 на вуліцы Першамайскай аварыйны, ён патрабуе капітальнага рамонту, на які ў навагрудскіх улад, на жаль, няма сродкаў. Разануў па сэрцы і загаловак – «Дом-забойца пасярод Навагрудка».

А для мяне гэты дом – святыня, матчына хата, прытулак маёй душы. Там прайшлі лепшыя гады майго жыцця. Насупраць дома – Замкавая гара з вежамі, касцёл Святога Міхала, дзе быў ахрышчаны вялікі Адам Міцкевіч, дзе вянчаўся кароль і вялікі князь ВКЛ Ягайла. І сёння ў храме захоўваецца памяць пра манашак – сясцёр-назарэтанак, расстраляных фашыстамі, і пра сястру Малгажату, якая ў савецкі час выратавала зачынены касцёл ад зруйнавання – жыла ў ім каля 10 гадоў.

Першамайская, 10… Для нашай сямʼі ордар на кватэру ў гэтым доме быў знакам Божага провіду, дарункам лёсу. Нездарма ў дзень пераезду быў зроблены фотаздымкі (бацька сфатаграфаваўся на старасвецкім балконе з каванай агароджай). 1946-ы пасляваенны год... Чалавека з фотаапаратам знайсці было няпроста. А калі мы ўвайшлі ў хату, выйшлі на балкон, то пабачылі краявід – як на карціне Напалеона Орды. Не адарваць вачэй.

І звонку дом выглядаў прыгожа – з белымі калонамі ў стылі фальварковай, сядзібнай забудовы. Яго называлі маленькім шэдэўрам драўлянай архітэктуры. Калі ў Навагрудак сталі завітваць кіназдымачныя групы, дык ніводная не абмінула наш дом: «Ці не возьмеце на кватэру?»

На фота: Іван Канстанцінавіч Сямёнаў на балконе дома №10. 1946 год.

Калі пазней маёй маме прапанавалі кватэру з выгодамі, яна адмовілася. Хоць наш побыт быў няпросты. Ацяпленне пячное, нефарбаваная падлога, лесвіца на другі паверх. Каб вымыць іх – 18 вёдзер наверх, 18 уніз. А шараваі падлогу і лесвіцу шчоткай-драчом з мылам і гарачай вадой, якую грэлі на печы (пра газ тады ніхто не чуў). Затое падлога была – як жаўток.

Хата наша была гасцінная. Да мамы, якая працавала адвакатам, прыходзілі яе калегі. Прафесійныя спрэчкі, размовы, спевы, часам нават танцы. Чыталі вершы – Багдановіча, Блока, Ясеніна. Адзначаліся ўсе святы – не толькі Першамай і Кастрычнік, але і Нараджэнне Хрыстова і Вялікдзень.

Адзін пакой мама адразу аддала жанчыне, якую ўсе называлі Лізавета Андрэеўна, хоць насамрэч была яна Луізай Генрыхаўнай, немкай. Я бачыла яе пашпарт. Мужа яе пасадзілі – за «непатрыятычны шлюб». Пасляваенны цяжкі час…

Маму ведаў увесь Навагрудак, яна была запатрабаваным адвакатам. Шмат гадоў мама разам з сястрой Малгажатай і яе паплечніцай Магдай Жукоўскай пісалі прашэнні – каб адчынілі для вернікаў касцёл (ён пры савецкай уладзе быў пераўтвораны ў збожжасховішча). Людзі прыходзілі да святыні кожную нядзелю, кожнае свята. Урэшце касцёл адчынілі – найперш праз намаганні людзей.

Мамы не стала ў 1984 годзе, але яе памятаюць дагэтуль. Пару гадоў таму знаёмая адпачывала ў санаторыі пад Брэстам і сустрэла там маю зямлячку з Навагрудка. Спыталася, ці не ведае яна такую пісьменніцу – Алу Сямёнаву. Тая пра мяне і сном-духам не чула, а вось адвоката з такім прозвішчам ведала.

Увогуле, я дагэтуль бачу той дом і тую кватэру ў снах. А калі ўжо абжылася ў Мінску, то ехала не ў госці да мамы, а – дадому. Пасля мамінага пераезду ў сталіцу ў наш былы дом я больш ніколі не заходзіла...

Усім сённяшнім насельнікам дома №10 па вуліцы Першамайскай, пра якіх так пранікнёна напісаў Міхась Скобла на старонках «Народнай Волі», я жадаю як мага хутчэй палепшыць жыллёвыя ўмовы, хачу, каб іх пачулі мясцовыя ўлады! Каб зрабілі патрэбны рамонт, уратавалі дом ад канчатковага занападу. На жаль, нічога вечнага не бывае на свеце…

Вечная – толькі наша памяць, якая не жадае аддаваць забыццю дом з калонамі ў светлым старажытным Навагрудку, прытулак маёй душы...

Ала СЯМЁНАВА.
Мінск.

ПРОШУ СЛОВА!

Это несправедливо!

В эти дни очень активно обсуждается вопрос о снижении Россией цены на газ для Беларуси. Я считаю, что она должна быть такой, как и для субъектов Российской Федерации.

Но выскажу и претензию к нашим властям. Почему для членов садоводческих товариществ цена на газ гораздо выше, чем та, по которой мы покупаем его в той же России? 50-литровый баллон стоит в эквиваленте 15 долларов. И это при мизерных пенсиях тех, кто в основном с весны до поздней осени проживает на даче.

Петр МИХНЮК.
г.Борисов.

ДАВЕДАЧНАЕ БЮРО

На пытанні чытачоў адказвае старшыня Пухавіцкай раённай арганізацыі ГА «Беларускае таварыства абароны правоў спажыўцоў» Васіль ВАЛАСЮК

Набыў няякасны абутак

На рынку прадавец мяне папярэдзіла, што гарантыя на чаравікі – усяго месяц. Маўляў, што вы хачаце ад абутку па такой нізкай цане? І на самай справе – падэшва пачала адыходзіць ужо праз тры месяцы пасля пакупкі. Ці можна зрабіць экспертызу і вярнуць тавар назад?

Алена ЗАНЬКО, г.Добруш.

– Вы можаце заявіць прадаўцу прэтэнзію з патрабаваннем ліквідаваць дэфект.

Пыласос не апраўдаў чаканняў

Купіў пыласос, які так шырока рэкламавалі па тэлевізары. Тэхніка, можа быць, і добрая, але ўжо праз месяц парваўся шланг. А дакладней – у ім зʼявіліся невялікія дзіркі. Што мне далей рабіць?

Віктар АСТРОЎСКІ, г.Мазыр.

– Патрэбна экспертыза тавару. Калі эксперт дасць даведку, што парваны шланг – вытворчы недахоп, то пыласос можна будзе абмяняць ці вярнуць у магазін.

Не дагледзеў…

Былі з сынам у гіпермаркеце. Мой малы – даволі актыўны хлопчык, і так атрымалася, што ён зачапіў і разбіў шкляную бутэльку з напіткам. Адміністрацыя ўстановы гэта заўважыла, але грошай з мяне не ўзялі. Калі пакупнік пашкодзіць тавар, ці павінен ён плаціць?

Сяргей ПІНЧУК, г.Маладзечна.

– Пры нестандартных сітуацыях фінансавыя выдаткі ляжаць на адміністрацыі магазіна.

Ці можна ў магазіне фатаграфаваць?

Адны кажуць, што ў магазінах забараняецца фатаграфаваць, калі адміністрацыя гэта забараняе, іншыя – што рабіць фота дазволена. Дзе праўда?

Віталь ЦЫБУЛЬСКІ, Мінск.

– Не так даўно Мінгарвыканкам з гэтай нагоды даў афіцыйнае тлумачэнне, якое прагучала так: інфармацыя, да якой кожны мае свабодны доступ, не складае камерцыйнай тайны. Таму грамадзяне могуць рабіць фота- і відэаздымку ў агульнадаступных памяшканнях, у тым ліку і ў магазінах, гандлёвых цэнтрах, клубах і барах. Работнікі службы аховы не маюць права забараняць альбо спыняць здымкі, а знак на ўваходзе (перакрэслены фотаапарат) не можа быць перашкодай для фотаздымкі.

Выключэнне складаюць толькі гульнявыя ўстановы. Тут фота- і відэаздымка забаронена без дазволу арганізатара азартных гульняў.

Пасыпалася туш

Туш для веек, якую набыла, пасыпалася, зусім дрэнной якасці. Ці магу я вярнуць грошы за тавар, калі з моманту пакупкі прайшоў тыдзень?

Святлана КОРСАК, г.Вілейка.

– Сродкі асабістай гігіены абмену і вяртанню не падлягаюць.

Набылі два аднолькавыя альбомы

Набыла сыну альбом па заалогіі, і трэба ж такому здарыцца, што такі самы яму падарыла і бабуля. Ці можна здаць яго ў магазін?

Ганна ЖДАНКО, Гродна.

– Можна, на працягу 14 дзён.

Набыла крэслы з драпінамі

Купіла ў інтэрнэт-магазіне крэслы, заплаціла курʼеру. А пасля таго, як ён зʼехаў, заўважыла на некаторых крэслах драпіны. Што рабіць?

Галіна СТАРАДУБЦАВА, г.Слонім.

– Можаце заявіць у інтэрнэт-магазін прэтэнзію па якасці.

Калі інструкцыя на англійскай мове

Набыў нейкі англійскі стацыянарны тэлефон, дома пабачыў, што інструкцыя толькі на англійскай мове. Можна вярнуць тавар назад?

Андрэй КЛІМЯНКОЎ, Мінск.

– Інструкцыя павінна мець інфармацыю для спажыўца на рускай (беларускай) мове. Можаце заявіць пісьмовую прэтэнзію з патрабаваннем прадаставіць вам неабходную інструкцыю. Калі ў магазіне адмовяцца гэта рабіць, маеце ўсе падставы на скасаванне дамовы на куплю тавару.

Вярнуць пярсцёнак

Купіў для сваёй дзяўчыны пярсцёнак, а ён не падышоў. У магазіне абмяняць адмовіліся і грошы не вярнулі. Ці мелі на гэта права?

Аляксандр ФІЛІПОВІЧ, г.Барысаў.

– Мелі, бо ювелірныя вырабы не абменьваюцца і вярнуць іх нельга. Так што наступным разам лепш выбірайце пярсцёнак разам са сваёй дзяўчынай.

*Ее фильмы, похожие на визуальный дневник, притягивают своей искренностью и лиричностью. Будучи матерью пятерых детей, она организовала большой благотворительный проект для детей-сирот и тех, кто оказался в трудной ситуации. Режиссер документальных фильмов, занимающих призовые места на различных кинофестивалях, основатель студии поэтического кино «София», поэтесса и филантроп **Любовь Битно** сегодня в гостях у редакции.*

Стать режиссером

«Мое поступление в Академию искусств было азартной авантюрой».

Однажды я решила провести для друзей поэтический вечер по Бродскому. Этот поэт всегда был для меня загадкой, хотелось разобраться в нем и научиться его читать. Я подготовилась, пригласила любимых людей. Стала читать и поняла, что они хотят делать это сами, а не слушать меня. Было немного досадно: может, я не слишком хорошо декламирую? Может, я не все предусмотрела? Хотелось сделать красиво и сделать для людей, а получилось – для себя…

В тот вечер я поняла, что хочу делать подобные вечера профессионально, и спросила себя, где смогу этому научиться. «Пусть это будет кино», – подумалось мне совсем неожиданно.

Мое поступление в Академию искусств было азартной авантюрой. Когда я приняла это решение,

был уже май или июнь, я не успевала толком подготовиться и шла сдавать экзамены, рассчитывая на базу, полученную на филфаке. На меня посмотрели и сказали: «Ну, фактура есть!» Каким-то чудом мне удалось «заскочить в последний вагон».

Когда я начала изучать кино, обнаружила, что в нем есть все, что я люблю: музыка, живопись, слово, драматургия, темпоритм. Шаг за шагом я пыталась постичь его, но и теперь не могу сказать, что мне это наконец удалось. Еще многому предстоит научиться. Мои фильмы похожи на визуальный дневник со вложенными туда мыслями и драгоценными образами.

Первый фильм

«Пока снимала, многое пришлось прожить за героиню».

Первым и любимым стал фильм «Уроки мастера». Эта картина – творческий портрет преподавателя по технике речи Ильи Львовича Кургана.

…Когда я увидела мастера впервые, то сразу поняла: таких ярких личностей очень мало, я хочу о нем снимать. По сюжету Илья Львович учит студентку читать сложный текст – «Магдалину» Пастернака. Текст глубокий, с большим объемом философских экзистенциальных нагрузок.

Я старалась не ломать кадр, помочь зрителю наблюдать за работой профессионала. Пока снимала, многое пришлось прожить за героиню и погрузиться в происходящее. Наставнику было важно, чтобы девушка не просто красиво прочла текст, но и постигла его. Поначалу она даже не знала, чем отличаются Мария, мать Христа, и Мария Магдалина: «А что, это две разные женщины?»

В конечном итоге студентка читает произведение на сцене, камера выхватывает среди зрителей Илью Львовича. Он сосредоточенно смотрит на сцену… и зритель понимает, что в ученика не вложить больше, чем тот сумел вместить. Мне, как преподавателю, это знакомо. Хотя студентка читает текст очень неплохо! В финальном эпизоде Илья Львович сам произносит всего четыре строчки произведения – и нам все становится ясным.

Преподавание

«Я люблю раскрывать сильные стороны человека».

В последнее время я занималась с абитуриентами, которые хотели поступать в Академию искусств. Мне безумно нравится с ними работать. Я вижу фактуру человека и знаю, что ему подойдет, где его сильные и слабые стороны, как он может предъявить себя так, чтобы его увидели. Я очень люблю раскрывать личности, помогать познавать самого себя и самой разбираться в сценарном и режиссерском искусстве.

До этого я преподавала русский язык и литературу в гимназии «Мока». У меня было десять учеников одном классе и восемь в другом, и это была просто песня, а не преподавание. Хотя и в обычной школе мне очень нравилось. Но то неуважение к профессии, которое сейчас вынужден испытывать учитель, очень плохо сказывается на детях.

К сожалению, у учителя сейчас столько бумажных и административных забот, что не остается времени ни на любимое дело, ни на любимых детей – и это катастрофа.

Мои пятеро детей

«Каждый ребенок – это абсолютный чистый дар любви».

Это очень здорового, радостно – быть матерью пятерых детей, и в этом очень много любви. Такой, для которой даже трудиться не нужно, она дарована как безусловная данность. Каждый ребенок – это абсолютный чистый дар любви. Поэтому дети – самое главное, что у меня есть. И больше всего на свете я хотела бы быть не поэтом, режиссером или учителем, а идеальной матерью.

Но есть и вторая сторона – ответственность. Мы должны сделать так, чтобы травмы и раны, которые мы получили в детстве, не наследовались нашими детьми. Это очень сложная задача, выполнить которую не всегда получается.

Мои дети выросли прекрасными, но иногда я задумываюсь: какими бы они были, если бы я стала матерью сейчас, в более зрелые годы?

Поэзия

«Моя душа становится камертоном для звуков извне».

В детстве я писала какие-то смешные стихи и просто рифмовала, потому что мне это нравилось.

Когда мне было 15 лет, друг подарил двухтомник Марины Цветаевой, и я прочитала его взахлеб за несколько суток. Это всё перевернуло в моем сознании, я многое поняла о себе и о том, что такое поэзия.

Сейчас для меня стихи – своего рода подарок, дар. Очень недолги периоды жизни, когда моя душа становится камертоном для звуков извне. Я слушаю и стараюсь записывать, ведь знаю, что это счастье бывает со мной недолго.

Проект

«Когда я увидела такой отклик от людей, поняла, что проблема назрела давно и общество готово ее решать».

Как так получилось, что в Беларуси, вполне благополучной европейской стране, 21 тысяча сирот? Почему в некоторых бедных странах нет такого показателя и людям там не знакомо, что такое сирота? Чем должно быть больно общественное сознание, чтобы породить таких масштабов трагедию?

А ведь у нас, кроме сирот, еще много людей находятся в интернатах, домах престарелых, домах для инвалидов и ментальных инвалидов. Какая нравственная катастрофа должна была произойти, чтобы общество отрицало, выталкивало слабых и нуждающихся в заботе?..

Часто задумывалась над тем, как помочь таким людям, особенно детям. Всегда ждала случая, чтобы подключиться к какому-то проекту. Но потом поняла, что должна создать этот проект сама.

Поначалу казалось, что им всем – и кризисным родителям, и кризисным детям – необходима психологическая помощь. Однако у нас не принято обращаться к психологу, и люди почему-то боятся этого. Тогда я поняла, что для начала им необходимо помочь более осторожным способом. Например, обучить родителей основам финансовой грамотности, подсказать решение юридических проблем. Подтянуть детей по учебе, чтобы ребенок мог поступить туда, куда у него есть желание, а не куда получается. Чтобы он мог уважать себя и научился трудиться, чтобы видел плоды своих трудов.

Бросила клич среди знакомых и в интернете, искала учителей, которые могли хотя бы час в неделю позаниматься с «трудными» детьми. К моему удивлению, нашлось много энтузиастов, которые готовы заниматься. И больше, чем час.

Так появился проект «Беларусь: профессионалы – детям в трудной жизненной ситуации». Мы по-прежнему ищем психологов, репетиторов, юристов, правозащитников, бизнес-консультантов, спонсоров… Всех, кто готов помогать таким детям и семьям.

Когда я увидела тот сильный отклик, что проявился от многих людей, поняла, что делаю все не зря, что проблема назрела давно и общество готово ее решать. Люди жертвуют своим временем и деньгами, чтобы помочь проекту, а это дорогого стоит. Благодаря нашим общим стараниям он вошел в финал конкурса социальных проектов «Social Weekend».

Поэтическое поколение

«Это открытие, которым я хотела бы поделиться».

Я обнаружила, что прямо здесь и сейчас в Беларуси, как цветы, прорастает особое поэтическое поколение. Молодые поэты ведут какой-то важный диалог со Временем. Диалог о свободе и личности. Это поколение отличается от предыдущего потенциалом свободного дыхания.

Когда я начинала снимать о них фильм, мне было страшно: я боялась, что это время выкосит и выжжет их и их стремление к независимости. Но когда я заканчивала работу над фильмом, уже точно знала, что нет. Что это поколение будет жить, взрослеть и растить следующее.

Фильм я назвала строчкой из стихотворения Ольги Злотниковой: «В райском саду тихо идет дождь». В этом фильме вообще много ее размышлений о жизни, поэзии, времени, долженствовании. Картина очень важна для меня – это мое открытие, которым я хотела бы поделиться.

Начинающим режиссерам

«Я хочу, чтобы вы слушали свое сердце».

Смотрите кино, читайте стихи, слушайте музыку. Я хочу, чтобы вы разобрались в себе и в том, зачем вам кино, чтобы вы точно знали, чего хотите. В любой творческой работе есть одно правило: не делать, если можешь. Можешь не писать книгу – не пиши, можешь не снимать кино – не снимай, можешь не рисовать – не рисуй. Если это не небо говорит с людьми посредством тебя, скорее всего, ты лишь навредишь таким творчеством. Но это очень тонкий момент.

Сейчас мне хочется быть как можно дальше от позиции учительства, потому что человеку легко помешать и сбить его с пути. Я хотела бы пожелать всем людям внимательно слушать свое сердце и быть собой.

Брак творческих людей

«Наш союз – это встреча двух полярностей».

Мой муж очень талантлив. Когда он «слышит» текст, удивительно легко подбирает к нему музыку. Так он сочинил музыку для некоторых моих стихов.

Как живется двум творческим людям? Кажется, мы нашли оптимальное расстояние, чтобы было хорошо обоим. И в каком-то смысле азартно быть рядом с таким человеком. Смотришь, как он высоко летает, и думаешь: «Я тоже туда хочу».

Иногда приходится побыть друг без друга. Ему нужно полетать в своем небе, мне – в своем, но потом мы спускаемся на землю и радостно встречаемся там. Мы такие разные, наша встреча – это история о двух полярностях. Но мы – хорошее дополнение друг друга.

Виталина БАНДАРОВИЧ.
Фото Сергея ПИЛИПОВИЧА.

«Алеся.»

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

«Удзельнічаць у нейкіх буйных масавых акцыях мы не плануем»

Дзяніс Урбановіч, новы старшыня зарэгістраванага ў Чэхіі «Маладога фронту», распавёў «Народнай Волі» пра сябе і новую пасаду.

У мінулыя выхадныя кіраўніком «Маладога фронту» быў абраны **Дзяніс УРБАНОВІЧ.** Сам ён з Лагойскага раёна, вядомы тым, што апошнім часам актыўна ўдзельнічае ў пікетаванні рэстарана «Поедем поедим» каля Курапатаў.

«Вучыўся ў ПТВ на майстра мантажна-будаўнічых работ, але зараз – беспрацоўны, – распавядае пра сябе **Дзяніс.** – *Вельмі складана ў нашай краіне знайсці працу, калі раней цябе судзілі па палітычным артыкуле. Пасля прэзідэнцкіх выбараў зняў сцяг над будынкам ў вёсцы Кораньшчына ў Лагойскім раёне, дзе праходзіла галасаванне, а на шыльдзе «Выбары» напісаў «За празрыстыя выбары». У выніку быў суд, за абразу дзяржаўнага сцяга я атрымаў 2 гады. Яшчэ і брата разам са мной пасадзілі. Хаця напачатку наогул ледзь не тэрарыста хацелі з мяне зрабіць, казалі, што выбухоўку рыхтаваў на выбары і ўдзельнічаў у стварэнні нейкіх бандыцкіх фарміраванняў. Праўда, затым гэтыя артыкулы змяніліся.*

Хацелі, дарэчы, на 4 гады пасадзіць, але далі толькі два гады зняволення. Следчыя казалі нам так: маўляў, калі ў СМІ справа не трапіць да таго, як прэзідэнт прыме прысягу, то атрымаеце па мінімуме. У адваротным выпадку «выпішуць» па максімуме. Я і напісаў сястры і бацьку, каб тыя гвалт у прэсе не ўзнімалі. За брата ж таксама перажываў, ён потым атрымаў паўтара года, хаця практычна нічога не рабіў.

Таму зараз з працай, як ужо казаў, складана. Як пачуюць прозвішча, то адразу адмаўляюцца браць на работу».

Паводле слоў Дзяніса, да тых, хто нясе варту ў Курапатах, ён далучыўся 1 чэрвеня.

«Зараз абаронцам даводзіцца складана, – кажа ён. – *Шмат правакацый, людзей адпраўляюць на «суткі» і выпісваюць вялікія штрафы. У мінулым годзе была крыху іншая сітуацыя. Людзі не давалі забудоўшчыку нешта будаваць ля мемарыяла, а зараз жа рэстаран ужо працуе. І падчас абароны элементарна не*

хапае чалавечага рэсурсу. Мы ж дамаўляліся, чыя арганізацыя і ў які дзень павінна несці варту ля Курапатаў. І вось, напрыклад, чарга Партыі БНФ дзяжурыць, а нікога з яе прадстаўнікоў няма. А аднаму там таксама складана знаходзіцца. У мяне міліцыянеры і бел-чырвона-белы сцяг адбіралі, і спрабавалі затрымаць». Але мяне не запалохаюць. Я не магу адступіцца ад сваіх прынцыпаў і сваёй грамадзянскай пазіцыі. Мае сваякі ляжаць у Курапатах, таму стаяць буду да апошняга».

Дзяніс Урбановіч прызнаецца, што прапанова ўзначаліць «Малады фронт» у пэўным сэнсе стала для яго нечаканасцю.

«*Мой папярэднік Яўген Васьковіч вырашыў скласці паўнамоцтвы,* – адзначае мой суразмоўца. – *Ён не жыве ў Мінску, а ездзіць пастаянна ў сталіцу з Бабруйска дзеля вырашэння нейкіх праблем, а гэта складана. Маю кандыдатуру прапанавалі Зміцер Дашкевіч і Павел Севярынец, а альтэрнатывы і не было. Увогуле, калі казаць пра колькасны склад, трэба шчыра прызнацца, што зараз «Малады фронт» вельмі «схуднеў». Я нават не ведаю, колькі наогул у нас сябраў, бо многія даўно адышлі ад актыўнай грамадскай працы і не ўдзельнічаюць у мерапрыемствах. Таму ў першую чаргу планую адфармаціраваць склад і дзейнасць«Маладога фронту». Накірункі працы будуць такія: прапаганда беларускай мовы, ушанаванне беларускіх герояў і, натуральна, абарона Курапатаў. А вось удзельнічаць у нейкіх буйных масавых акцыях мы не плануем».*

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
18 СНЕЖНЯ 2018 г.

У СОСЕДЕЙ

Есть автокефалия!

Под эгидой Константинопольского патриархата в Киеве избран первый за 350 лет независимый от Москвы митрополит. Что известно о главе поместной православной церкви Украины?

Предстоятелем поместной православной церкви Украины избран митрополит УПЦ Киевского патриархата Епифаний (Думенко).

На Объединительном соборе он получил большинство голосов архиереев, оставив позади конкурентов – **митрополита Винницкого и Барского Симеона** (УПЦ Московского патриархата) и **митрополита Волынского и Луцкого Михаила** (УПЦ Киевского патриархата).

Таким образом, именно **Епифаний** отправится в Стамбул, где 6 января получит из рук Вселенского патриарха Варфоломея Томос об автокефалии.

Что известно о самом Епифании? Вот какие факты собрало о нем информационное агентство 112.ua.

Родился 3 февраля 1979 года в селе **Волково Одесской области**.

Детство и школьные годы провел в селе **Старая Жадова Черновицкой области**.

В 1996 году окончил Старожадовицкую среднюю школу, после поступил в Киевскую духовную семинарию УПЦ КП, которую **окончил в 1999 году**.

В 1999 году поступил в **Киевскую духовную академию**, которую окончил в 2003 году со степенью кандидата богословия за диссертацию «Формирование церковно-канонических сборников в Доникейский период и их характеристика».

Позже Епифаний работал секретарем-референтом Ровенского епархиального управления и личным секретарем митрополита Ровенского и Острожского Даниила (Чокалюка), который **стал его духовным наставником**.

Параллельно будущий глава поместной церкви **занимался журналистикой**. В 2003–2005-е годы руководил интернет-порталом «Ровно православное», а также входил в редколлегию церковно-религиозной газеты «Духовная нива».

В декабре 2005 года он был принят в **Национальный союз журналистов Украины**.

В 2006–2007 годах проходил стажировку в **Афинском национальном университете** на философском факультете.

Кстати, одним из преимуществ Епифания называют его знание греческого языка, что пригодится в общении с Вселенским патриархом Варфоломеем.

Карьерная лестница

В январе 2008 года в Свято-Владимирском кафедральном соборе Киева предстоятелем УПЦ КП Филаретом (Денисенко) рукоположен во иеродиакона, а 20 января 2008 года – в сан иеромонаха.

Позже назначен секретарем Филарета.

В марте 2008 года в Свято-Владимирском соборе возведен в сан **архимандрита**. В том же месяце был назначен наместником Свято-Михайловского Выдубицкого мужского монастыря Киева.

В мае 2008 года был назначен **управляющим делами Киевской патриархии**.

В октябре 2009 года Священным синодом УПЦ КП избран **епископом Вышгородским, викарием Киевской епархии**.

В июле 2010 года назначен **ректором** Киевской православной богословской академии и управляющим Переяслав-Хмельницкой епархией.

В январе 2012 года возведен в сан **архиепископа**, стал постоянным членом Синода УПЦ КП.

В июне 2013 года возведен в сан митрополита Переяслав-Хмельницкого и Белоцерковского **и назначен патриаршим наместником**.

По уставу, наместник в случае смерти патриарха становится местоблюстителем патриаршего престола.

То есть Епифаний фактически стал «правой рукой» патриарха Филарета.

В научном наследии митрополита Епифания **более 50 научных публикаций**, в том числе несколько монографий в области православного богословия.

Епифаний **награжден орденами «За заслуги» II и III степени**. Также у него есть ряд церковных наград, среди которых: орден Святого апостола и евангелиста Иоанна Богослова, орден Святого равноапостольного князя Владимира Великого III степени и другие.

Взгляды

В декабре 2015 года у Епифания вышла программная статья, которая называется «Чи довго ще в українських душах буде нишпорити Москва?».

В статье Епифаний описывал антиукраинские «совместные действия руководства церкви Московского патриархата, политического руководства России с привлечением представителей главного духовенства церкви Московского патриархата в Украине».

Частично статья раскрывает позицию Епифания, хотя некоторые специалисты сходятся во мнении, что в дальнейшем она может стать чуть менее радикальной.

Итого

«Это церковь без Путина. Это церковь без Кирилла. Это церковь без молитвы за российскую власть и российское войско, которые убивают украинцев. Но это – церковь с Богом и Украиной!» – сказал президент Украины Петр Порошенко в ходе выступления по итогам собора.

На фото: Глава поместной православной церкви Украины митрополит Епифаний (Думенко). Фото из открытых источников.

СЛЫШАЛИ?

Вильнюс – седьмой среди небольших перспективных городов мира

Литовская столица впервые попала в список наиболее перспективных малых и средних городов мира.

Глобальное исследование, проведенное fDi Intelligence, подразделением Financial Times, специализирующимся на экспертизах в сфере инвестиций, свидетельствует, что в категории таких городов Вильнюс занимает 7-е место. Его опережают лишь Цюрих, Белфаст, Люксембург, Женева, Эдинбург и Абердин (Шотландия). Вильнюс признан лучшим в категориях «экономический потенциал» (9-е место), «человеческие ресурсы» (9-е), «качество жизни» (7-е), «коммуникация и привлекательности для бизнеса» (6-е). По эффективности затрат литовская столица на 2-м месте, ее опередил лишь Дурбан (ЮАР).

В исследовании, которое fDi Intelligence проводил в прошлом году, Вильнюс не попал в список лучших.

ЭЎРЫКА!

Навукоўцы навучыліся адрошчваць пашкоджаныя зубы

Часопіс Newsweek паведамляе, што навукоўцы вынайшлі пломбу, якая не толькі закрывае дзірку ў зубе, але і аднаўляе яго фактуру. Напаўняльнік стымулюе ствалавыя клеткі, а тыя ў сваю чаргу стымулююць рост дэнціну – касцявога матэрыялу, з якога складаецца большая частка зуба.

Над распрацоўкай метаду працавалі даследчыкі з Нотынгемскага і Гарвардскага ўніверсітэтаў. Навукоўцы кажуць, гэта значны крок наперад у сучасных метадах лячэння захвараннаў зубоў.

«Наяўныя стаматалагічныя напаўняльнікі таксічныя для клетак, а таму несумяшчальныя з тканінамі пульпы ўнутры зуба», – тлумачыць Адам Тэліз, навуковы супрацоўнік Нотынгемскага ўніверсітэта. – Гэты ж сінтэтычны біяматэрыял можна размяшчаць у непасрэдным кантакце з тканінамі пульпы».

Такі метад лячэння атрымаў прыз ад Каралеўскага таварыства па хіміі. Суддзі назвалі яго «новай парадыгмай стаматалагічных працэдур».

Зараз навукоўцы шукаюць партнёраў-вытворцаў, якія маглі б выраблязь такі напаўняльнік і працаваць над яго патаненнем.

ГРОМКОЕ ДЕЛО

Порошенко рассчитывает на поимку убийц Павла Шеремета

«Я готов идти на любые шаги для того, чтобы найти убийц и привлечь их к ответственности или по крайней мере придать прозрачности расследованию», – заявил Порошенко 16 декабря на пресс-конференции в Киеве по итогам 2018 года, обращаясь к журналисту Общественного телевидения, которое вело параллельное расследование обстоятельств гибели журналиста (прямая трансляция мероприятия велась в интернете).

«Я лично знал Павла Шеремета. Я подчеркиваю, что, в отличие от многих расследований при предыдущих властях, я встречался и с семьей, и с родными Павла и выдвигал несколько инициатив», – сказал Порошенко. В частности, он обратился в посольство США с просьбой *«прислать экспертов из Федерального бюро расследований, с одной стороны, для профессиональной помощи, с другой стороны, для обеспечения прозрачности расследования».*

Кроме того, на встрече с родственниками Шеремета по случаю первой годовщины его гибели Порошенко, учитывая «серьезные законодательные ограничения», предложил содействовать включению иностранного эксперта в состав следственной группы, если таковой у них есть на примете.

«Тогда назывался Скотланд-Ярд. Я сказал: дайте мне фамилию следователя (...), я обращусь к генеральному прокурору, обращусь к шефу Национальной полиции, мы точно включим его в следственную группу. Это была и готовность сотрудничать, и требование прозрачности», – сказал украинский руководитель.

«Могу подчеркнуть, что такие действия беспрецедентны. Но меня это не утешает, потому что нет результата, не установлены убийцы. К сожалению, бывают случаи, когда убийц найти не удается. Но у меня есть надежда, что это не тот случай», – заявил Порошенко.

В августе нынешнего года генпрокурор Украины Юрий Луценко заявил, что в расследовании дела появилась «одна ниточка», но подозреваемых нет. *«В этом деле нет подозреваемых. Но я не могу в интересах следствия говорить больше. У нас сейчас есть информация, она, вероятно, выведет нас как минимум на исполнителей, а затем и на заказчиков. Но – возможно. Подчеркиваю это слово. У меня есть личный мотив для эффективного контроля этого дела»,* – заявил генпрокурор в интервью «Украинской правде».

20 июля в Киеве на брифинге в связи с двухлетней годовщиной убийства журналиста председатель Национальной полиции Украины Вячеслав Аброськин заявил, что следствие установило личность, которая может быть причастна к убийству Шеремета, *«но она пока не идентифицирована».*

ИЗ ЖИЗНИ МИЛЛИАРДЕРОВ

Британская угроза: инициативы Лондона могут привести к исходу богатых россиян из Европы

В декабре британские СМИ сообщили, что премьер-министр страны Тереза Мэй одобрила список из шести российских олигархов, которым будет ограничен въезд в Соединенное Королевство. Возможны и другие «санкционные» меры по отношению к ним. Об этом пишет Исаак Беккер из *Forbes Contributor*.

Казалось бы, в России уже привыкли к подобным шагам, особенно со стороны США. Однако этот предполагаемый демарш в отношении миллиардеров имеет некоторые особенности, которые в дальнейшем могут сказаться на положении большинства состоятельных россиян за рубежом.

В список «шести», подготовленный, по версии СМИ, британской разведкой, вошли **Роман Абрамович, Игорь Сечин, Алишер Усманов, Олег Дерипаска,** а также Аркадий и Борис Ротенберги. Первый «звонок» прозвучал еще весной этого года, когда Абрамовичу было отказано в продлении инвестиционной визы, которая позволяла ему жить и работать в Лондоне.

Тогда большинство экспертов сошлись на том, что британские власти таким образом выразили неприятие по отношению конкретному человеку. Ничто не предвещало, что вскоре появятся и другие нежелательные персоны из числа российских олигархов.

Примечательно, что официальный Лондон решил воспользоваться санкционным механизмом, а не прибегнуть к так называемому закону о криминальных финансах, который вступил в силу в Великобритании в этом году. Согласно этому документу, у властей есть возможность запросить у любого человека информацию об источниках его богатства и в случае неудовлетворительного ответа просто конфисковать тот или иной актив. Это довольно мощный и, самое главное, правовой инструмент давления на неугодных иностранцев, который может заставить их покинуть страну.

Однако в случае с Абрамовичем и другими российскими миллиардерами такой вариант, вероятно, не посчитали достаточно эффективным, поскольку большие деньги позволяют выставить против государства армию лучших юристов и по крайней мере сделать подобное разбирательство практически вечным без гарантии нужного результата.

Вот почему был избран путь, не свойственный Великобритании: наложить ограничительные меры на граждан другой страны в связи с их «близостью» к президенту и с «финансовой поддержкой» местной власти. При этом поводом послужил инцидент в Солсбери, который сейчас и определяет весь спектр двухсторонних отношений между Россией и Великобританией.

Кстати, не так давно было принято решение временно приостановить выдачу «золотых» виз, которые позволяли деловым людям инвестировать определенную сумму в экономику Великобритании и за это получать возможность жить и работать там три года с последующей возможностью продления.

Этим «каналом» пользовалось большинство состоятельных россиян, желающих поселиться поближе к Биг-Бену. Теперь процедура его прохождения будет значительно усложнена. Предполагается, что претендент на инвестиционную визу сперва должен будет получить заключение от специальной английской аудиторской компании по источникам своего дохода. Более детальные правила будут опубликованы только в следующем году.

Можно предположить, что британские новации не останутся незамеченными и в других европейских странах – особенно в тех, где сейчас активно «торгуют» гражданством и разного рода видами на жительство. Речь идет в первую очередь о Кипре и Мальте.

Евросоюз уже давно с тревогой смотрит на этот бизнес, так что вероятность серьезного ужесточения требований и на этом «рынке» довольно высока. Скорее всего, не останутся в стороне и власти Испании, Португалии, Греции и других стран, где возможность постоянного проживания, как правило, связана с покупкой дорогой недвижимости.

Все это, безусловно, добавит проблем состоятельным гражданам, но все же не станет той главной угрозой, которая может привести к массовому исходу богатых россиян из Европы. Дьявол, как всегда, в деталях. Представляя «черный список» российских миллиардеров, британцы заявили о своей готовности направить его в руководящие органы ЕС с официальной просьбой ограничить пребывание этих господ и на территории других европейских стран–членов сообщества.

В этой связи вырисовывается весьма мрачная картина. Если сейчас россиянин не прижился, скажем, в Англии, то он может с семьей переехать в ту же Италию или Францию. Теперь получается, что если его «пометили» в Лондоне, то дорога в Рим или Париж также окажется закрыта.

Дальше – хуже. Проблемы шести миллиардеров из «черного списка» мало кого волнуют – в конце концов, мир большой, и за бортом со своими деньгами они не останутся. Но ведь под такой же «каток» могут попасть и многие другие люди – менее богатые, единственным недостатком которых может стать тот факт, что они – россияне.

Если предложенный англичанами механизм вытеснения из Европы неугодных россиян найдет поддержку в ЕС, то это со временем может привести к тому, что, получив «черную метку» в любой европейской стране, человек станет персоной нон грата во всей Европе, а может, и в США с Канадой.

Вместе с ограничением на пребывание в европейских странах неминуемы трудности и с активами, размещенными за рубежом, – банковскими счетами, недвижимостью, бизнесом. Все это превращается в одну большую проблему.

Возможно, реального повода для паники пока нет. Неизвестно еще, как Евросоюз отнесется к предложению Великобритании. Для большинства состоятельных россиян основная проблема заключается не в том, что они «друзья» Путина. Просто теперь они всегда должны быть в состоянии показать, что все их деньги имеют понятную, чистую историю и никакой западный аудит им не страшен. Если вы видите свою жизнь в Европе, то без этого, к сожалению, не обойтись ни вам, ни вашим детям.

Народная Воля http://www.nv-online.info
18 СНЕЖНЯ 2018 г.

ЗВАНЫ ГОСТЬ

Виктор МИНКОВ, режиссер:

«Делаю, что хочу. А если будут запрещать, буду сопротивляться»

В Минск приехали «Петербургские театральные сезоны». Это международный фестиваль, созданный более 10 лет назад и призванный представлять яркие театральные работы из Санкт-Петербурга на мировом уровне. «Петербургские театральные сезоны» объездил уже пол-Европы – Милан, Берлин, Прага, Дрезден, Марсель, Афины, Белград… А теперь прибыл в Минск, чтобы за пять дней показать пять лучших премьер петербургского сезона. Белорусских зрителей долго звать не пришлось, билеты разошлись моментально.

Художественный руководитель проекта режиссер **Виктор МИНКОВ** поделился своими впечатлениями о первых показах:

– Я считаю, что Минск – это абсолютно свободный театральный город с продвинутой публикой. Поэтому мы не побоялись открыть свой фестиваль спектаклем режиссера Жолдака «Мадам Бовари», а это, по-моему, в хорошем смысле «вынос мозга», современный авангардный спектакль. При этом с блистательной режиссурой и не менее блистательными актерскими работами Полины Толстун и Елены Калининой. Но мы привезли также и совершенно классические спектакли – «Ночь Гельвера» и «А знаете ли вы, что такое любовь?». Минск, я знаю, ценит классику. Я очень люблю сюда приезжать, у вас удивительно чисто, спокойно, вкусно. Конечно, это немножечко «назад в СССР»…

– Ну что вы повторяете штампы, Виктор Михайлович!

– Ну, это внешняя оболочка города, и она совершенно не совпадает с той публикой, которая, я вижу, приходит на спектакли. И вообще, для меня зритель делится на доброжелательного и недоброжелательного, чувствующего и не чувствующего. Мой посыл «назад в СССР» не имеет плохого смысла. Меня тоже смущает, когда мы начинаем бороться с историей.

– Тем более прошлое всегда просветит сквозь настоящее.

– Но я абсолютно приветствую нынешнее время. Я считаю, что человек должен развиваться в свободе: что хочет, то и думать, что хочет, то и говорить. Но это не вседозволенность и не хамство.

– Некоторые ваши коллеги-режиссеры считают, что над русским театром сгустился туман запретов и преследований. Лично вы это чувствуете?

– Безусловно, я с большой тревогой слежу за делом Кирилла Серебренникова, я болею за Кирилла. Очень хотел бы, чтобы эта история закончилась, она не прибавляет ни авторитета русскому театру, ни спокойствия во внутренней среде.

– Тем более в вашей стране объявлен Год театра. А что должно стоять за этими словами, по-вашему?

– Я считаю, необходимо сделать две вещи: обеспечить достойные зарплаты бюджетникам, работающим в театре. И, второе, должна произойти колоссальная модернизация сценического оборудования.

– Председатель Союза театральных деятелей народный артист Александр Калягин так горячо благодарил власть за Год театра... Но разве это не само собой разумеющийся шаг – заботиться о таком социальном институте, как театр?

– Я вам скажу такую вещь. Вот мы сидим и беседуем в рамках «Петербургского театрального сезона». Но вы мне не задали вопрос, сколько это стоит и кто финансирует фестиваль. А финансирует его правительство Санкт-Петербурга – полностью все расходы: авиаперелет, провоз декораций, суточные. Поэтому и уважаемый Александр Александрович Калягин правильно сделал, что поблагодарил государство – оно выделяет полтора миллиарда рублей на Год театра.

– Но за это, наверное, потребует подчинения? Вот вам, художественному руководителю государственного театра «Приют комедиантов», часто приходилось идти с самим собой на компромисс из-за вмешательства государства?

– Нет. Хотя я приглашаю работать разных режиссеров и порой даже удивляюсь, когда вижу, что они делают на сцене – это совершенно не мой театр. Но это ничего не значит, если это талантливо, современно и востребовано публикой. При этом, хочу заметить, режиссер – это художник, он в театре творит. Работа может получиться, а может и не получиться. И тогда я снимаю спектакль.

– То есть вам позволяют еще и делать ошибки?

– Я вообще хотел бы, чтобы мне показали, что у нас так очень сильно запрещается.

– Например, запрещена к показу комедия в декорациях блокадного Ленинграда «Праздник».

– Во-первых, я ее не видел, обсуждать не могу. Во-вторых, я не сторонник консервативных взглядов, хотя у меня, коренного питерца, в блокаду умерла прабабушка. Но ведь ни для кого не секрет, что во время страшной блокады Ленинграда партийная верхушка жрала икру и пирожные, как в лучшие времена Людовика XIV. Это было, и это история. И об этом писали Даниил Гранин и Алесь Адамович в «Блокадной книге». Но обсуждать кино не считаю нужным, пока не увижу.

– Но, наверное, могли бы уже увидеть, но не было желания?

– Пока нет, вы правы. Но я живу по принципу: не судите да не судимы будете. Я живу своей внутренней жизнью – в гармонии и свободе. Делаю, что хочу. А если будут запрещать, буду сопротивляться.

Елена МОЛОЧКО.

ГОЛАС З-ЗА БУГА

Як беларусы змагаліся з нацыстамі на заходніх франтах Другой сусветнай вайны

18 мая 1944 года салдаты 2-га Польскага корпуса, у склад якога ўваходзілі ў тым ліку ўраджэнцы Беларусі, узялі нямецкую крэпасць Монтэ-Касіна ў Італіі. Гэтым самым была адкрыта дарога да Рыма. А разам з тым войскі антыгітлераўскай кааліцыі расчысцілі сабе яшчэ адзін шлях да канчатковай перамогі над гітлераўскай Германіяй і яе саюзнікамі.

Юры Грыбоўскі, доктар гістарычных навук, прафесар кафедры міжкультурных даследаванняў Цэнтральна-Усходняй Еўропы Варшаўскага ўніверсітэта, адным з першых пачаў вывучаць удзел беларусаў у баях у Італіі. У свой час ён абараніў у Беларусі і Польшчы кандыдацкую дысертацыю пра ўдзел беларусаў у польскім войску. Ён аўтар каля 100 публікацый, прысвечаных гэтай праблеме. Пра ўклад нашых землякоў у разгром нацызму карэспандэнт «Народнай Волі» пагаварыў з вучоным.

– Некаторыя даследчыкі бітву ля Монтэ-Касіна называюць адной з найбольш крывавых баталій Другой сусветнай вайны. Што там адбылося?

– Узвышша Касіна поруч з іншымі было адным з умацаваных раёнаў на нямецкіх абарончых лініях «Густава» і «Гітлер», якія праходзілі ад Адрыятычнага да Тырэнскага мора. Гэтыя лініі перакрывалі далейшае прасоўванне англа-амерыканскіх войск на Рым. Першыя спробы авалодаць узвышшам Касіна войскі саюзнікаў зрабілі яшчэ ў студзені 1944 года. Усе спробы ўзяць вяршыню канчаліся, аднак, паражэннямі. 24 сакавіка 1944 года камандаванне саюзнікаў вырашыла накіраваць у раён Монтэ-Касіна 2-гі Польскі корпус пад камандаваннем генерала Уладыслава Андэрса. У наступленні польскім вайскоўцам прызначалася адна з найцяжэйшых задач. Першы штурм пачаўся 11 мая, аднак польскія часці, несучы значныя страты, былі вымушаны адысці. У выніку другой атакі 17–18 мая нямецкая абарона была прабіта. 18 мая на руінах кляштара Святога Бенедзікта польскія салдаты ўзнялі брытанскі і польскі сцягі.

– Сярод палякаў былі, наколькі вядома, і беларусы. Колькі? І як яны там апынуліся?

– Гэта былі грамадзяне Рэспублікі Польшча, жыхары заходнебеларускіх зямель, якія ў 1939–1941 гадах трапілі ўглыб СССР як ваеннапалонныя альбо ахвяры сталінскіх дэпартацый. У 1941 годзе яны, як польскія грамадзяне, добраахвотна ўступілі ў Польскую армію, якая тады фарміравалася ў СССР на падставе пагаднення паміж польскім эміграцыйным і савецкім урадамі. У 1942 годзе гэта армія была эвакуіравана ў Іран, а адтуль у Ірак і на Блізкі Усход, дзе ў 1943 годзе ўзнік 2-гі Польскі корпус. У складзе корпуса служыла не менш як дзве тысячы беларусаў. Пад Монтэ-Касіна больш за ўсё беларусаў знаходзілася ў 3-й дывізіі карпацкіх стралкоў і 5-й крэсовай пяхотнай дывізіі. Менавіта гэтыя злучэнні апынуліся на першай лініі агню і панеслі найбольшыя страты. Вядомы прозвішчы соцень беларусаў, якія за ўдзел у бітве атрымалі Памятны крыж Монтэ-Касіна. Некалькі былі ўзнагароджаны вышэйшай польскай вайсковай узнагародай – Крыжам Ордэна Віртуці Мілітары.

Пра гераізм беларусаў з 2-га корпуса падчас бітвы сведчаць шматлікія рапарты, успаміны польскіх афіцэраў. Подзвігі нашых землякоў апісаў вядомы польскі журналіст, ураджэнец сучаснага Бярэзінскага раёна Мінскай вобласці Мельхіёр Ванькові́ч. Адзін з удзельнікаў бітвы, наш зямляк Пятро Сыч у сваіх успамінах сведчыў, што беларусы «шчодра абмылі сваёй крывёй шурпатыя, дзікія горы каля манастыра Монтэ-Касіна». Пасля бітвы ля падножжа гары Касіна былі створаны польскія вайсковыя могілкі, на якіх пахаваны салдаты 2-га корпуса. Аб прысутнасці беларусаў сярод пахаваных яскрава сведчаць праваслаўныя крыжы. Я налічыў іх ажно 52: 90 працэнтаў пахаваных пад імі – ураджэнцы Беларусі. Пры гэтым рэлігійная прыкмета дазваляе нам вызначыць толькі мінімальную колькасць беларусаў, якія загінулі, бо сярод салдат каталіцкага веравызнання таксама былі ўраджэнцы Беларусі.

У бітве бралі ўдзел тыя, хто пазней стаў вядомым дзеячам беларускай эміграцыі: спявак Пятро Конюх, Віктар Астроўскі – сын Радаслава Астроўскага, Аркадзь і Мікалай Міклашэвічы – родныя браты Ларысы Геніюш. Адначасова ў розных выданнях з'яўляецца інфармацыя, што пад Монтэ-Касіна ваявалі такія вядомыя беларусы, як Кастусь Акула, Аляксандр Надсан. Гэта памылка, бо ў той час названыя асобы з'яўляліся кадэтамі камандзірскай школы Беларускай краёвай абароны на акупіраванай немцамі тэрыторыі Беларусі, а ў 2-м Польскім корпусе ў Італіі апынуліся толькі на пачатку 1945 года. Яны бралі ўдзел у баях на італьянскім фронце, напрыклад, за Балонню, але пад Монтэ-Касіна іх дакладна не было.

– Якім чынам звязаны з Беларуссю генерал Уладыслаў Андэрс?

– Напярэдадні Другой сусветнай вайны ён камандаваў Навагрудскай кавалерыйскай брыгадай Войска Польскага, штаб якой знаходзіўся ў Баранавічах. У 1939 годзе брыгада ўдзельнічала ў баях з нямецкімі захопнікамі.

– Ці жывуць яшчэ на свеце беларусы, якія ўдзельнічалі ў бітве ля Монтэ-Касіна?

– На пачатку 2000-х гадоў, калі я пачаў даследаваць гэту тэму, у Беларусі яшчэ жылі некалькі ветэранаў. Мне пашчасціла сустрэцца з Якубам Конанам, які жыў пад Маладзечна. Пазней, калі я наведаў Англію, то пазнаёміўся там з іншымі землякамі. Пра іх лёсы вы можаце прачытаць у кнігах «Забытыя жаўнеры польскага войска ў часы Другой сусветнай вайны: матэрыялы і ўспаміны» (2003), «Беларусы ў бітве за Монтэ-Касіна» (2004), а таксама ў маёй манаграфіі «Беларусы ў польскіх рэгулярных ваенных фарміраваннях у 1918–1945 гадах», якая выйшла ў 2006 і 2007 гадах на беларускай і польскай мовах.

– Як захоўваецца памяць пра бітву ля Монтэ-Касіна ў Беларусі і за мяжой?

– У Беларусі на працягу доўгіх гадоў пра ўдзел у бітве нічога не было вядома. У БССР пра гэта не гаварылася па ідэалагічных прычынах, а «андэрсаўцы» нават не лічыліся ветэранамі вайны. Увесну 1951 года адбылася масавая дэпартацыя сямей «андэрсаўцаў» у Іркуцкую вобласць на спецпасяленні. Пасля распаду СССР сітуацыя змянілася, але па-ранейшаму веды пра тых, хто ў гады вайны змагаўся ў шэрагах польскіх вайсковых фарміраванняў на заходніх франтах Другой сусветнай вайны, былі вельмі малыя. Гэта тычылася як шырокіх колаў грамадства, так і навукоўцаў. Мне давялося шмат папрацаваць у архівах Мінска, Варшавы, Лондана, каб стварыць поўную карціну ўдзелу беларусаў у тых падзеях. Але для большасці беларусаў гэта па-ранейшаму «белая пляма». Пацвярджае гэта наступны прыклад. Калі выйшла мая кніга, да мяне пачало звяртацца многа людзей з розных куткоў Беларусі, якія знайшлі ў ёй звесткі пра сваіх сваякоў. Раней яны практычна нічога не ведалі пра лёс блізкіх. Інакш справа выглядала на эміграцыі. Пасля 1945 года большасць салдат 2-га корпуса засталася за мяжой. Яны памяталі пра бітву і шанавалі памяць пра ўдзел у ёй сваіх землякоў: у 1979 годзе ўсклалі аздоблены бела-чырвона-белай стужкай вянок на могілках ля падножжа гары Касіна ў сувязі з 35-й гадавінай бітвы.

– У якіх яшчэ бітвах на заходніх франтах Другой сусветнай вайны адзначыліся беларусы?

– Геаграфія даволі шырокая. Пэўная колькасць нашых землякоў трапіла ў розныя фарміраванні, якія ўваходзілі ў склад Польскіх узброеных сіл на Захадзе. Гэта 1-я танкавая дывізія пад камандаваннем генерала Станіслава Мачака, што ў 1944–1945 гадах удзельнічала ў баях у Францыі, Бельгіі, Заходняй Германіі. Вядомы прозвішчы беларусаў з Асобнай парашутнай брыгады, якая брала ўдзел у найбуйнейшай паветранадэсантнай аперацыі заходніх саюзнікаў «Маркет Гадэн» у Галандыі ў верасні 1944 года. Беларусы былі сярод экіпажаў ваенных судоў у Міжземным моры, пілотамі ваенна-паветраных сіл.

– Што сённяшняму пакаленню можа даць памяць пра гэтыя падзеі Другой сусветнай вайны?

– Перш за ўсё ўсведамленне таго, што прадстаўнікі беларускага народа змагаліся з ворагам не толькі на ўсходнім фронце Другой сусветнай вайны. Усе цудоўна ведаюць пра гераізм беларусаў у радах Чырвонай Арміі. Але вобраз удзелу нашага народа ў барацьбе з нацызмам будзе няпоўны без ведаў пра іх подзвігі на Захадзе. Безумоўна, беларусаў там было значна менш, чым у Чырвонай Арміі, але ўсе яны варты павагі і ўдзячнай памяці нашчадкаў.

Размаўляў Віктар КОРБУТ.
Варшава.

КНІГАРНЯ

«Сымон-музыка» без цэнзуры

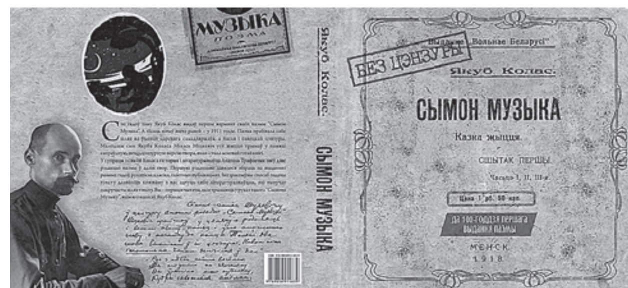

Выйшла з друку факсімільнае перавыданне знакамітай паэмы Якуба Коласа «Сымон-музыка», якая ўпершыню прыйшла да чытача роўна 100 гадоў таму – у 1918-м. У новым выданні адноўлены ўсе цэнзурныя скарачэнні, якіх, паводле слоў ініцыятара праекта Глеба Лабадзенкі, у савецкіх варыянтах налічвалася некалькі дзясяткаў, што перашкаджала адэкватнаму прачытанню паэмы. Кансультаваў бесцэнзурнае выданне «Сымона-музыкі» сын песняра Міхась Міцкевіч.

ЧУЛІ?

Заснавана новая літпрэмія – «Празрысты Эол»

Прэміяй «Празрысты Эол», якую заснавалі вэб-часопіс «Літ-Раж» і адмыслова скліканая Акадэмія аўтарытэтных пісьменнікаў, будуць адзначацца найлепшыя электронныя кнігі і анлайн-публікацыі. Першых лаўрэатаў варта чакаць вясной 2019 года. Абіраць пераможцаў шляхам патаемнага галасавання будуць пісьменнікі-акадэмікі, сярод якіх Уладзімір Арлоў, Барыс Пятровіч, Уладзімір Някляеў, Людміла Рублеўская, Міхась Скобла, Аляксандр Фядута ды іншыя. «*Мы спадзяёмся, што прэмія станоўча адаб'ецца на якасці электроннай беларускай літаратуры*», – заявіў сябра аргкамітэта прэміі Алесь Аркуш. Патрабаванні да намінаваных твораў: беларуская мова, публікацыя ў інтэрнэце, аб'ём не менш за 10.000 знакаў (без прабелаў). Заяўкі дасылаюцца на адрас *eol.litrazh@gmail.com* да 15 студзеня 2019 года.

Антон ЗАГОРСКІ.

НЕ ПРАПУСЦІЦЕ!

Зміцер Вайцюшкевіч запрашае на калядны канцэрт

7 студзеня Зміцер Вайцюшкевіч і WZ-Orkiestra зайграюць святочны сямейны канцэрт у Мінску.

Імпрэза стане працягам добрай традыцыі калядных канцэртаў спевака. 7 студзеня ў знаёмым слухачам Палацы культуры Шарко прагучаць выбраныя святочныя кампазіцыі Зміцера Вайцюшкевіча, а таксама найлепшыя песні з розных праектаў творцы. Некалькі новых песень прагучаць упершыню. Праграма разлічана на слухачоў усіх узростаў – весела і цікава тут будзе і дарослым, і нават самым маленькім дзеткам.

Вера ВІР.

ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

Грошы – на бочку

Спартыўны арбітражны суд у Лазане адмовіўся прымаць да разгляду іск футбольнага клуба «Дынама-Брэст» у справе паўабаронцы Паўла Савіцкага.

Нагадаем, футбаліст перайшоў у брэсцкае «Дынама» з гродзенскага «Нёмана» напрыканцы мінулага года ў якасці свабоднага агента. Аднак гродзенцы запатрабавалі кампенсацыю за падрыхтоўку футбаліста. Спачатку гаворка ішла пра 600 тысяч долараў, але арбітраж Беларускай федэрацыі футбола зменшыў суму да 265 тысяч.

Брэсцкі клуб паспрабаваў аспрэчыць і гэтую суму, але суд у Лазане палічыў, што справа не трапляе пад яго юрысдыкцыю.

УЛЫБКА ХУДОЖНИКА

В Минске безработный из торговой точки вывез на тачке платежный терминал, но денег там не обнаружил

Как рассказывает БЕЛТА, идея легкого обогащения пришла в голову 41-летнему жителю столицы после распития алкоголя в компании. В этот момент в магазине ему на глаза попался не зафиксированный терминал. Мужчина быстро сориентировался, взял у знакомых тележку для транспортировки намеченного объекта и выкатил его в парк. Подручными средствами он взломал терминал, однако тот был пуст. Аппарат оставался в парке, пока его не нашли правоохранители. С заявлением о пропаже к сотрудникам Советского РУВД обратились работники торговой точки. Милиционеры установили личность злоумышленника. В отношении минчанина возбуждено уголовное дело по части 1 статьи 205 УК (кража).

ВПЕРВЫЕ В МИНСКЕ!

7 тысяч порций кофе и 55 тысяч литров воды

С 21 по 27 января 2019 года Минск примет чемпионат Европы по фигурному катанию на коньках.

Девиз фестиваля – «Живи и катайся!».

– *Жизнь и спорт – неразделимы, если ты стремишься стать профессионалом*, – считает председатель Белорусского союза конькобежцев **Юлия Комлева**. – *Мы решили творчески осмыслить это выражение и поближе познакомить страну с настоящим и будущим нашего фигурного катания. Приглашаем всех на чемпионат Европы. Вместе у нас есть все шансы сделать Минск европейской и мировой столицей ледовых видов спорта.*

На чемпионат Европы по фигурному катанию в Беларусь впервые приедут сильнейшие фигуристы континента, включая мировых лидеров. Церемония открытия чемпионата состоится 23 января, а соревнования будут проходить по субботу 26 января включительно. 21 и 22 января зрители смогут посетить официальные тренировки.

Закроет чемпионат 27 января гала-концерт с участием призеров соревнований.

Как выглядит минский чемпионат Европы-2019 по фигурному катанию в цифрах?

Участвовать в нем будет более 100 спортсменов, среди которых сильнейшие представители европейских стран.

Вместе со спортсменами приедут тренеры и обслуживающий персонал – всего около 500 человек. Работать на мероприятиях будут около 200 волонтеров, включая иностранных.

Отдел подготовки льда будет работать на площадке с 4 утра до 12 ночи. Спортсмены будут тренироваться и выступать на льду с 6 утра до 10 вечера.

За время официальных тренировок и соревнований спортсмены, их персонал, а также персонал «Минск-Арены» выпьют около 7 тысяч порций кофе.

Для чемпионата будут использованы 2 ледовые площадки – основная и тренировочная арены общей площадью 3600 квадратных метров.

Для заливки понадобится 54 000 литров подготовленной с помощью специальных фильтров и реагентов воды.

Чтобы придать льду нужный фоновый цвет, будет использовано 600 килограммов краски.

Символику чемпионата на лед будут в течение 3 дней наносить 2 бригады по 8 человек.

Билеты на чемпионат Европы по фигурному катанию в Минске – самые дешевые за последние десять лет. Абонемент на все мероприятия чемпионата стоит от 100 до 250 рублей. Абонементы на отдельные дни (включая тренировки) – от 5 до 50 рублей.

Алина ВЕТРОВА.

НЕСТАНДАРТ

У Гродне абралі самую прыгожую работніцу ЖКГ

Самую прыгожую работніцу жыллёва-камунальнай гаспадаркі Гродзенскай вобласці абралі на конкурсе прыгажосці «Супер Лэдзі-2018». Конкурс становіцца традыцыйным – ён адбыўся ў Гродне ўжо чацвёрты раз.

Сёлета ў конкурсе бралі ўдзел 12 дзяўчат ва ўзросце ад 20 да 35 гадоў, якія непасрэдна працуюць у сферы камунальнай гаспадаркі, бытавога абслугоўвання, водаканала, гарадскога зялёнага будаўніцтва. Для большасці ўдзельніц гэта быў першы вопыт удзелу ў падобных мерапрыемствах, паколькі яны не з'яўляюцца прафесійнымі мадэлямі. Конкурс праводзіўся ў зале абласнога драматычнага тэатра. Вольных месцаў не было.

Паводле слоў арганізатараў, галоўная мэта мерапрыемства – папулярызацыя працы ў сферы жыллёва-камунальнай гаспадаркі. Журы ацэньвала не толькі знешнюю прыгажосць, але і артыстычныя здольнасці ўдзельніц, розум, грацыю, мастацтва дэфіле,

харэаграфічныя здольнасці, фотагенічнасць і здольнасць падтрымаць размову.

Усе ўдзельніцы конкурсу атрымалі каштоўныя падарункі, а пераможца – яшчэ і карону «Супер Лэдзі-2018». Усе ўдзельніцы мерапрыемства маюць магчымасць паехаць у турыстычнае падарожжа па Беларусі.

Пераможцай сёлетняга конкурсу «Супер Лэдзі-2018» стала спецыяліст па кадрах «Гродназеляньбуду» **Анастасія Атаповіч**. Арганізатары не выключаюць, што ў будучым магчыма правядзенне падобнага мерапрыемства і сярод мужчын, якія працуюць у сферы жыллёва-камунальнай гаспадаркі.

Аляксей МІХАЛЁЎ.

На здымку: Конкурс «Супер Лэдзі-2018» у Гродне.

КРЫМІНАЛ

Мужчына ў Нясвіжы павесіўся ў міліцэйскай машыне

Следчы камітэт займаецца расследаваннем смерці мужчыны ў Нясвіжы. Як паведамляюць ва ўпраўленні ўнутраных спраў Мінскага аблвыканкама, мужчына ўчыніў самагубства ў міліцэйскай машыне.

Звесткі пра гэтае расследаванне спярша з'явіліся ў канале Telegram. Там гаварылася, што расследуецца забойства хлопца супрацоўнікамі міліцыі. Сцвярджалася, быццам міліцыянты імітавалі самагубства хлопца ў міліцэйскай машыне.

Прадстаўнік УУС Мінаблвыканкама Яўген Сачак абверг інфармацыю пра імітацыю самагубства: *«Гаворка ідзе пра суіцыд, а не пра забойства. Вышуковы аддзел Нясвіжскага раёна праводзіць праверку. Унутраная праверка ў нас таксама праводзіцца, яна на стадыі завяршэння. Але інфармацыя пра забойства трактуецца няправільна. Мы адразу гэта трактавалі як суіцыд».*

Паводле яго слоў, інцыдэнт адбыўся каля двух тыдняў таму.

РЕГИСТРАТУРА

Как на праздники будут работать больницы и поликлиники?

График работы больничных организаций здравоохранения:

22, 29 декабря – по графику работы в субботний день;

23, 30 декабря – по графику выходного дня;

24, 31 декабря – по графику рабочего дня;

25 декабря – по графику работы в праздничный день.

График работы амбулаторно-поликлинических организаций здравоохранения, организаций переливания крови, санитарно-эпидемиологических, аптечных, медицинской техники, особого типа и иных:

22, 29 декабря – по графику рабочего дня;

23, 30 декабря – по графику выходного дня;

24, 31декабря – по графику работы в субботний день;

25 декабря – по графику работы в праздничный день.

АКТУАЛЬНАЯ ТЭМА

У гэтай рубрыцы падаём у некаторым скарачэнні грунтоўны артыкул вядомага гісторыка, дасведчанага ў рэлігійнай тэме, журналіста Сяргея Абламейкі. Мяркуем, што інфармацыя дапаможа чытачам «Народнай Волі» дакладней арыентавацца ў апошніх падзеях, якія набылі актуальнасць у сувязі з вырашэннем пытання пра аўтакефалію для Украінскай праваслаўнай царквы і тым самым закранулі інтарэсы і беларускіх вернікаў у набыцці самастойнасці для сваёй царквы.

«Праваслаўныя беларусы – народ без сваёй царквы»

Што ўкраінская аўтакефалія значыць для Беларусі

У Беларусі сёння няма ні аўтакефальнай, ні аўтаномнай праваслаўнай царквы. У кананічным сэнсе беларускія вернікі аб'яднаны ў Беларускі экзархат Рускай Праваслаўнай Царквы. Ці патрэбна Беларусі царкоўная незалежнасць і ці мае краіна права на аўтакефалію?

Кананічнае становішча экзархата

Беларускі экзархат РПЦ у 1990-я гады пры рэгістрацыі ў Рэспубліцы Беларусь атрымаў ад улад свецкую назву «Беларуская Праваслаўная Царква». Гэта некананічная назва, яна не нададзена экзархату царкоўнымі ўладамі. Сінод экзархата і яго кіраўнік (мітрапаліт) прызначаюцца ў Маскве.

У адрозненне ад Беларусі Украінская Праваслаўнай Царква Маскоўскага патрыярхату валодае пэўнай аўтаноміяй. Яна сама абірае Сінод. Члены сіноду абіраюць мітрапаліта, якога пасля ў Маскве зацвярджаюць.

Усе праваслаўныя цэрквы свету падзяляюцца на аўтакефальныя і аўтаномныя. З паўтара дзясяткаў аўтакефальных цэркваў дзевяць узначальваюцца патрыярхамі, астатнія – мітрапалітамі. Гістарычна склалася так, што незалежныя дзяржавы з пераважна або часткова праваслаўным насельніцтвам маюць свае аўтакефальныя памесныя цэрквы. Зрэдку, калі гаворка ідзе пра невялікую колькасць вернікаў, яны аб'яднаны ў аўтаномныя цэрквы ў складзе таго або іншага патрыярхату.

Гістарычныя падставы беларускай аўтакефаліі

Ад часу прыняцця хросту ў X стагоддзі тэрыторыя сучаснай Беларусі была часткай Кіеўскай мітраполіі Канстанцінопальскага патрыярхату. У 1448 годзе гэтая мітраполія ў выніку палітычных і царкоўных канфліктаў канчаткова падзялілася на дзве – Маскоўскую і Кіеўскую, якую ад таго часу часцей сталі называць Літоўска-Наваградскай. У тым жа 1448 годзе Маскоўская мітраполія адпала ад Канстанцінопаля, бо не захацела прымаць Унію, якую тады вызнавалі Канстанцінопальскі патрыярх і візантыйскі імператар. Масква сама адкалолася ад Канстанцінопаля і пачала незалежнае існаванне. У 1589 годзе Маскоўская мітраполія стала патрыярхатам, атрымаўшы тады ад Канстанцінопаля аўтакефалію.

У 1596–1620 гадах адзіная памесная ўсходнехрысціянская царква ВКЛ, аб'яднаная ў Кіеўскую мітраполію, падзялілася на дзве часткі – праваслаўную і ўніяцкую.

У 1686 годзе праваслаўная частка Кіеўскай мітраполіі была захоплена Маскоўскім патрыярхатам. Старая традыцыя памеснасці захоўвалася толькі ўніяцкай царквой ВКЛ, па-ранейшаму аб'яднанай у Кіеўскую мітраполію (з цэнтрам у Наваградку, пазней у Вільні). У 1839 годзе і другая частка Кіеўскай мітраполіі, ужо ўніяцкая, была захоплена Маскоўскім патрыярхатам. Гэтак Беларусь і Украіна цалкам аказаліся ў складзе іншай памеснай царквы – Маскоўскага патрыярхату, да якога яны раней ніколі не належалі.

Калі беларусам кажуць, што ў ***1839*** *годзе іх вярнулі ў царкву-маці, гэта няпраўда. Беларусы тады са стратай сваёй памеснасці былі інкарпараваны ў РПЦ.*

Спробы Кіеўскай мітраполіі вырвацца з абдымкаў Масквы

Пасля Лютаўскай рэвалюцыі 1917 года ва Украіне і Беларусі разгарнуўся рух за незалежнасць іх праваслаўных цэркваў ад Масквы. У кастрычніку 1921 года ў Кіеве на Усеўкраінскім праваслаўным саборы была створана Украінская Аўтакефальная Праваслаўная Царква. Ніводзін епіскап РПЦ не падтрымаў ідэю ўкраінскай аўтакефаліі, таму сабор абраў і пасвяціў у мітрапаліты айца Васіля Ліпкіўскага «ўсёй саборнай паўнатой» 472 дэлегатаў, як гэта некалі рабілася ў апостальскія часы. Такім чынам епіскапам стаў, напрыклад, апостал Павел.

У 1924 годзе патрыярх Канстанцінопальскі на просьбу праваслаўных украінцаў і беларусаў, якія апынуліся ў складзе Польшчы, надаў Польскай Праваслаўнай Царкве як часткі колішняй Кіеўскай мітраполіі (гэта значыць сваёй царкве-дачцэ) аўтакефалію.

Абвяшчэнне аўтаноміі праваслаўнай царквы ў Беларусі

Пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі 1917 года бальшавікі вельмі хутка пачалі пераслед Рускай Праваслаўнай Царквы, якая толькі-толькі паспела абраць сабе патрыярха, якога не мела з XVIII стагоддзя. Але ў маі 1922 года патрыярх Ціхан быў арыштаваны, і царква засталася без кіраўніка. У гэтых умовах беларускія праваслаўныя інтэлектуалы і царкоўныя дзеячы зрабілі спробу ўратаваць сваю царкву і ўмацаваць яе статус. У чэрвені ў Мінску была распаўсюджана «Адозва да праваслаўных вернікаў», якую падпісалі святары мінскай царквы Марыі Магдалены протаіерэі Стэфан Кульчыцкі і Уладзімір Біруля, а таксама Якуб Колас, Міхайла Грамыка, Сцяпан Некрашэвіч і іншыя.

10 ліпеня 1922 года ў Мінскім кафедральным саборы на сходзе гарадскога і сельскага духавенства з удзелам вялікай колькасці вернікаў была абвешчана аўтаномія праваслаўнай царквы ў Беларусі і створана Беларуская мітраполія ў межах тагачаснай БССР. Таксама былі ўтвораны Слуцкая, Бабруйская і Тураўская епархіі. Кіраўнік і ініцыятар сходу епіскап Мінскі і Тураўскі Мелхіседэк Паеўскі атрымаў тытул мітрапаліта Мінскага і Беларускага. Для кіравання царквой была створана Беларуская царкоўная ўправа ў складзе духоўных і свецкіх асоб.

Пасля абвяшчэння аўтаноміі нацыянальна-рэлігійнае жыццё пайшло такім парадкам, што выклікала трывогу ГПУ. Папулярнасць мітрапаліта Мелхіседэка набыла такія маштабы, што яго было вырашана спыніць. У жніўні 1924 года супраць яго і шасці іншых царкоўных дзеячаў была заведзена крымінальная справа нібыта за ўтойванне царкоўных рэчаў. У жніўні 1925 года Вярхоўны суд БССР асудзіў мітрапаліта Мелхіседэка да трох гадоў пазбаўлення волі, але ўмоўна. Гэта не задаволіла ГПУ, таму ў канцы 1925 года мітрапаліта выклікалі ў Маскву, там арыштавалі, пратрымалі нейкі час у Бутырцы і, ужо хворага на сухоты, выслалі ў Сібір.

Абвяшчэнне аўтакефаліі Беларускай Праваслаўнай Царквы

У 1927 годзе пасля пакаяння мітрапаліта Сергія за абнаўленства і яго заявы пра згоду на супрацоўніцтва з савецкай уладай мітрапаліту Мелхіседэку дазволілі вярнуцца на радзіму ў спадзеве на будучае яго супрацоўніцтва з Сергіем. У маі мітрапаліт прыехаў у Маскву, але 4 чэрвеня зноў быў арыштаваны і пратрыманы ў турме да канца верасня, а пасля вывезены ў Краснаярск.

Не дачакаўшыся свайго кіраўніка, прыхільнікі Мелхіседэка ў Беларусі вырашылі дзейнічаць самастойна. 9 жніўня 1927 года ў Мінску пад кіраўніцтвам Бабруйскага епіскапа Філарэта Раменскага адбыўся з'езд святарства і вернікаў Беларусі, які прыняў рашэнне абвясціць аўтакефалію Беларускай Праваслаўнай Царквы. У склад Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы ўвайшлі святары 192 парафій Мінскай епархіі, 100 – Бабруйска-Рагачоўскай, 60 – Мазырскай, 55 – Віцебскай, а таксама епіскап Бабруйскі Філарэт Раменскі і епіскап Слуцкі Мікалай Шамяціла. Гэта было больш за палову ўсіх праваслаўных парафій БССР. Астатняя, меншая, частка падзялялася паміж дзвюма іншымі юрысдыкцыямі – сергіеўцаў і абнаўленцаў.

Аўтакефальная царква праіснавала да ліпеня 1937 года, калі ўсе епіскапы і святары, якія на той час заставаліся на свабодзе, былі арыштаваны. 1 лістапада 1937 года епіскапы Філарэт Раменскі і Афанасій Вячорка, а таксама мноства святароў і актыўных вернікаў былі расстраляны ў Мінску як члены «контррэвалюцыйнай арганізацыі».

Слуцкі епіскап Мікалай Шамяціла быў арыштаваны яшчэ ў 1933 годзе.

Мітрапаліт Мелхіседэк памёр у 1931 годзе, так і не атрымаўшы дазволу вярнуцца ў Беларусь.

Паўторнае абвяшчэнне аўтакефаліі

Пасля верасня 1939 года праваслаўныя парафіі ўсёй Беларусі аказаліся пад уладай мітрапаліта Сергія, які зацвердзіў двух іерархаў – мітрапаліта Панцеляймона Ражноўскага і епіскапа Бенядзікта Бабкоўскага.

Пасля прыходу немцаў быў высвечаны яшчэ адзін епіскап – былы варшаўскі архімандрыт Філафей Нарко. Таксама былі пасвячоны на епіскапаў Стэфан Сяўбо і Афанасій Мартас. Вось гэтыя ўладыкі і правялі з 28 жніўня па 2 верасня 1942 года ў Мінску Усебеларускі праваслаўны сабор, на якім быў зацверджаны «Статут Святой Праваслаўнай Беларускай Аўтакефальнай Царквы».

У 1944 годзе ўсе епіскапы БАПЦ (да іх ліку пасля сабору 1942 года далучылася яшчэ некалькі іншых) эмігрыравалі. А ў 1946 годзе гэтыя іерархі ўсе да аднаго здрадзілі БАПЦ і перайшлі ў склад замежнай Рускай праваслаўнай царквы.

Беларускія вернікі з ліку эмігрантаў з дапамогай Украінскай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы ў 1949 годзе аднавілі сваю беларускую іерархію і пасвяцілі ў мітрапаліты БАПЦ Васіля Тамашчыка. Гэтая царква да нашых дзён афіцыйна існуе ў ЗША, Канадзе і Аўстраліі.

Сучасны стан Беларускага экзархата РПЦ

Пасля Другой сусветнай вайны праваслаўныя парафіі Беларусі разам са святарамі зноў увайшлі ў склад Рускай праваслаўнай царквы. Уся тэрыторыя БССР увайшла ў адну епархію РПЦ – Мінскую. Астатнія, якія існавалі да вайны і падчас яе, былі скасаваны. Масква прызначыла аднаго епіскапа, які атрымаў тытул Мінскага і Беларускага. Першыя гады пасля вайны царква карысталася адноснай свабодай. Дзейнічала больш за 950 храмаў, якія абслугоўвалі 724 святары. Але ў канцы 1950-х гадоў пачалося новае наступленне на царкву і вернікаў. У 1963 годзе была зачынена Мінская духоўная семінарыя, к 1970 году засталося 380 парафій і адзін Жыровіцкі манастыр.

Царква знаходзілася ў поўнай залежнасці ад дзяржавы і КДБ. Вядомы выпадкі, калі з прычыны даносаў праваслаўных святароў ламаліся лёсы людзей.

У другой палове 1980-х гадоў на хвалі перамен у СССР пачалося разняволенне царквы. У 1989 годзе Маскоўскі патрыярхат заснаваў у Беларусі экзархат і прызначыў экзархам і мітрапалітам Філарэта Вахрамеева, які з 1978 года быў епіскапам Мінскім і Беларускім.

Паводле звестак афіцыйнага сайта Беларускага экзархата, у 2015 годзе ў Беларусі дзейнічалі 1612 парафій, 25 манастыроў, 15 епіскапаў, 1691 святар, 216 дыяканаў і 432 манахі і манашкі. Уся гэтая духоўная і культурная сіла цалкам скіравана на Маскву і «русский мир». У наш час беларускамоўныя набажэнствы зрэдчас праводзяць каля 10 парафій Беларускага экзархата РПЦ – найчасцей у Мінску і Гродне.

Пазіцыя канстанцінопальскіх патрыярхаў

Пры наданні аўтакефаліі Польскай Праваслаўнай Царкве ў 1924 годзе было адзначана, што Канстанцінопальскі патрыярхат прызнае юрысдыкцыю Маскоўскага патрыярхату толькі ў межах да 1686 года. У 1991 годзе Канстанцінопальскі патрыярх у лісце патрыярху Маскоўскаму зноў заявіў, што не прызнае Кіеўскую мітраполію за расійскай царквой. У 2006 годзе Канстанцінопальскі патрыярх Барталамей у Кіеве на Сафійскай плошчы зрабіў наступную заяву:

«Мы афіцыйна прызнаём РПЦ толькі ў межах 1686 года, да паглынання Кіеўскай мітраполіі, якая з'яўляецца нашай дачкой, і, калі прыйдзе час, мы разгледзім пытанне аб яе самастойнасці».

У 2018 годзе такі час надышоў. На пачатку верасня 2018 года Архірэйскі сабор (Сінакс) Канстанцінопальскага патрыярхату спецыяльнай пастановай пацвердзіў, што мае права надаць аўтакефалію Украіне без згоды Масквы. У пастанове таксама сцвярджаецца, што Канстанцінопаль мае права ствараць памесныя аўтакефальныя цэрквы ў незалежных дзяржавах усюды, дзе гэта спатрэбіцца ў будучыні.

Што аўтакефалія можа даць Беларусі

Пасля канчатковай страты беларускім народам сваёй памеснай царквы ў форме грэка-каталіцкай часткі Кіеўскай мітраполіі ў 1839 годзе пачалася цывілізацыйная пераарыентацыя беларускай народнай душы.

Незалежная беларуская царква, якая існавала з X стагоддзя, ужо ў XIV–XVI стагоддзях вельмі моцна адрознівалася ад маскоўскай царквы вонкавымі формамі набажэнства – архітэктурай храмаў, абразамі, царкоўнымі спевамі і сваім варыянтам гучання царкоўна-славянскай мовы. Былі адрозненні і ў формах духоўных практык. У 1839 годзе пачалося пранікненне «русского мира» ў беларускую душу. Беларускія праваслаўныя і ўніяцкія храмы груба перабудоўваліся на расійскі манер. Але галоўнае – ідэалогія, змест казанняў. Менавіта святары РПЦ у апошнія 170 гадоў з'яўляюцца тым чыннікам, які злучае беларускія галовы і душы з Расіяй і «русским миром».

У выпадку надання аўтакефаліі ў беларускіх галовах магла б замацавацца ідэя сваёй духоўнай незалежнасці і самастойнасці. Іншымі словамі, менавіта аўтакефалія можа рэальна адарваць Беларусь ад Расіі. І менавіта таму праваслаўныя беларусы яе не маюць.

Перспектывы

Відавочна, што гістарычныя і кананічныя падставы для аўтакефаліі ў Беларускай Праваслаўнай Царквы ёсць. Іншая справа, ці ёсць такое жаданне ў саміх вернікаў, святароў і епіскапаў гэтай царквы? Рэальных перспектыў для Беларусі атрымаць сваю аўтакефальную царкву ў агляднай перспектыве няма. Відавочна, што чым далей ад Расіі будзе аддаляцца Украіна, тым большым будзе жаданне Масквы захаваць пад сваім кантролем Беларусь. Просьбы аб аўтакефаліі да царквы-маці звычайна падтрымлівае дзяржаўная ўлада. Гэтак было ў 1924 годзе ў Польшчы, гэтак ёсць і сёння ва Украіне. У Беларусі такой просьбы ад сённяшняй дзяржаўнай улады, як і ад царквы, чакаць нельга. Для змены сітуацыі з беларускай аўтакефаліяй патрэбны два чыннікі. Па-першае, змена ўлады ў Беларусі і выбар краінай дэмакратычнага шляху развіцця. Па-другое, аслабленне «жалезнай хваткі» Масквы.

(Радыё Свабода.)

ИЗ ПЕРВЫХ УСТ

Андрей АРЯМНОВ: «Я точно поеду на Олимпиаду»

Олимпийский чемпион по тяжелой атлетике рассказал о своих планах.

Фото: tut.by

Напомним, что после триумфа на Олимпиаде-2008 Андрей Арямнов ушел в тень. Спортсмен высказывал претензии к тренерам и федерации, тем в свою очередь тоже было что предъявить ему. Одним словом, конфликт с самим собой и окружающими привел к тому, что о былых заслугах Арямнову пришлось забыть. Но сейчас он решил вернуться в большой спорт.

«Борюсь за членство в национальной сборной, как до Олимпиады в Пекине, круглосуточно тренируюсь, – рассказал Андрей mlyn.by. – *Никаких поблажек. А вообще, знаете, зачем я вернулся в большой спорт? Хочу доказать своим примером, что на некоторых спортсменов рано вешают ярлык «неперспективный». Вадима Стрельцова в свое время преждевременно отправили на «пенсию». А он взял и выиграл серебро Олимпийских игр – 2016. В 30 лет! Сейчас в день поднимаю около 30 тонн за две тренировки. По молодости – по 45–50 тонн бывало. С годами поменялась медикаментозная составляющая, нельзя давать организму такие тяжелые нагрузки. Всегда мечтал повторить рекорд советского супертяжа Юрия Захаревича (в категории 110 кг), который в 1988 году на Олимпиаде поднял 210 кг в рывке и 250 кг в толчке. И я его повторю!»*

Андрей Арямнов отмечает, что возвращение в спорт было непростым.

«Первый год после получения травмы я сильно хромал, начались проблемы с тазобедренным суставом, – говорит он. – *Я, один из самых сильных людей в мире, почувствовал себя инвалидом... Пришлось попотеть, конечно, чтобы взяли в команду. Пришел как-то на сборы и спросил: «Кто заберет пенсионера Арямнова?» Спортсмен за 30 считается старым. Только Виктор Евгеньевич Шершуков (старший тренер мужской команды) набрался смелости и забрал под свое крыло «это использованное средство контрацепции». Видимо, его впечатлила моя победа на первенстве Минской области в начале года».*

«Я точно поеду на Олимпиаду, чего бы мне это ни стоило, – добавляет Арямнов. – *Хочу стать двукратным олимпийским чемпионом, и чтобы, когда прилечу в Токио, мне сказали: «О, это же Арямнов! Знаем такого».*

По словам спортсмена, он намерен завершить карьеру не раньше 2020 года.

Сергей НИКАНОРОВ.

ФУТБОЛ

«Крумкачы» сталі «незвычайна фантастычнай камандай»

Футбольны клуб змяніў сваю назву.

Нагадаем, што год таму з-за фінансавых складанасцяў «Крумкачы» не змаглі прайсці ліцэнзаванне і ім давялося з вышэйшай лігі адправіцца ў другую. Пры гэтым была зарэгістравана новая юрыдычная асоба – НФК «Крумкачы».

Зараз каманда заваявала пуцёўку ў першую лігу, але Беларуская федэрацыя футбола адмовілася рэгістраваць клуб з назвай «Крумкачы». Маўляў, сярод сябраў асацыяцыі ўжо ёсць футбольны клуб з такім імем.

«Я згодны, што гэта іншая юрыдычная асоба, але гэта той жа самы клуб, – заявіў by.tribuna.com дырэктар дэпартамента ліцэнзавання Беларускай федэрацыі футбола **Андрэй Мішаеў**. – *Фактычна «Крумкачы» засталіся тымі ж самымі. У клуба тая ж эмблема, тыя ж клубныя колеры, той жа трэнер. Усе прыкметы таго, што гэта папярэднія «Крумкачы». Тады чаму федэрацыя павінна ўключаць у свае шэрагі яшчэ адзін клуб з такой жа назвай?»*

Адным словам, «Крум-качам» неабходна было змяніць назву, і кіраўніцтва нават звярнулася за дапамогай да балельшчыкаў. У выніку паступіла больш за 100 прапаноў новай назвы каманды: «Груганы», «Вітаўт», «Бекасы», «Варуны», «Вежа», «Моц»…

«Мы прынялі рашэнне спыніцца на назве «Футбольны клуб НФК», – паведаміў клуб. – *Абрэвіятура «НФК» расшыфроўваецца як «незвычайна фантастычная каманда». Працэдура змены юрыдычнай назвы пачалася. Нас чакае вялікая праца ў міжсезонне. Разлічваем на вашу падтрымку. Разам зможам перамагчы!»*

Алесь СІВЫ.

Фота: krumka.by

ЧУЛІ?

БАТЭ зноў «пашанцавала»

Учора стала вядома, што ў 1/16 фіналу Лігі Еўропы па футболе чэмпіён Беларусі згуляе з лонданскім «Арсеналам».

Нагадаем, што з гэтай англійскай камандай БАТЭ ўжо сустракаўся на групавым этапе Лігі Еўропы год таму. Тады абодва матчы барысаўская каманда прайграла – 2:4 і 0:6. І вось ізноў «пашанцавала» з жараб'ёўкай.

Першая гульня пройдзе ў Барысаве 14 лютага, матч у адказ – 20 лютага.

Віктар ШПАК.

ШАШКІ

Новыя творы з Украіны

Новыя кампазіцыі ў рускія шашкі прапануюць украінскія аўтары.

Праблемы-64 з практычнай расстаноўкай шашак прапануе **Міхаіл Левандоўскі** (Львоўская вобл.).

№1 **Белыя**: c1, c3, d2, d4, e3, f2, g1, h2, h4 (9).
Чорныя: a3, b6, c5, d6, e5, f6, f8, g5, g7, h6 (10).
fg3(b4), c7(e1), e5, h8, f2, f4(g5), h6(g3), d4(h2), g1 x.

№2 **Белыя**: c1, c3, d2, d4, e1, f2, h4 (7).
Чорныя: a3, a5, c7, e7, f4, f6, g5, h6 (8).
de3, e5, e3(c3), f4(cb2), g5, e3, a1(b4), ab2 x.

Самастойно знайдзіце выйгрыш за белых пры іх першым ходзе ў праблемах **Сяргея Губачкіна** (Адэса).

№3 **Белыя**: b4, b6, c5, c7, d6, e7, f2, h6 (8).
Чорныя: a5, b2, c3, d2, f8, g7, h2, h4, h8 (9).

№4 **Белыя**: b4, b6, c5, c7, f4, f6, g3 (7).
Чорныя: a5, b2, c3, d2, d8, h2, h6 (7).

№5 **Белыя**: a5, b4, d6, e5, f4, g5, h2 (7).
Чорныя: b2, b8, c3, d2, e3, f2, f8, g3 (8).

№6 **Белыя**: a7, b6, c5, d4, e5, f4, g1 (7).
Чорныя: b2, c3, d2, e7, g3, h2, h4 (7).

№7 **Белыя**: b6, d4, e3, e5, f2, f6, h2, h6 (8).
Чорныя: a7, b2, b8, c3, c5, f8, g7, h4, h8 (9).

Беларусы не адстаюць

Творы на 100-клетачнай дошцы ад беларускіх аўтараў. Спачатку знаходкі **Івана Наўроцкага** (Мінск).

№8 **Белыя**: 11, 13, 18, 19, 22, 23, 25 (7).
Чорныя: 6, 10, 15, 17, 28, 32, 33, 35 (8).
20, 30, 12, 3(24**A**), 8, 4(33), 27(39), 49 x **A**(17), 4, 10(33), 15(29), 20 x.

№9 **Белыя**: 11, 17, 21, 29, 33, 38, 39, 42, 43 (9).
Чорныя: 6, 10, 20, 24, 26, 30, 31, 37 (8).
12(26:8**A**), 24, 5, 3, 48 x **A**(6:8), 24, 5, 48, 3 x.

Наступная праблема мінскага майстра своеасаблівая. Яна мае два кампазіцыйныя выйгрышы. На спаборніцтвах па кампазіцыі такія творы не ацэньваюцца, але гэты заслугоўвае ўвагі.

№10 **Белыя**: 17, 21, 22, 23, 27, 30, 39 (7).
Чорныя: 7, 9, 25, 26, 32, 37, 38, 41 (8).
11, 2, 26, 35 x Або 12, 1, 34, 4 x.

Трэба заўважыць, што ў кожным варыянце нулявы фінал. Наступныя праблемы-100 у апрацоўцы вядучага рубрыкі належаць **Юрыю Мурадаву** з Барысава.

№11 **Белыя**: 18, 21, 27, 32, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 40, 50 (12).
Чорныя: 6, 7, 8, 9, 11, 16, 19, 22, 29, 30, 31, 34, 36 (13).
13, 28, 44-40, 50-44, 43-39, 17, 41, 43, 35, 11, 32 x.

№12 **Белыя**: 21, 22, 24, 25, 30, 31, 33, 44 (8).
Чорныя: 3, 12, 13, 15, 23, 38, 42, 43, 45 (9).
18, 9, 17, 27, 40, 10, 14 x.

Далей прапануем творы барысаўскага кампазітара ў рускія шашкі.

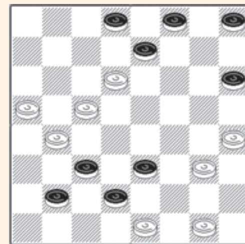

№13 **Белыя**: a5, b4, c5, d6, e1, g1, g3, h4 (8).
Чорныя: b2, c3, d2, d8, e3, e7, f8, h6, h8 (9).
c7, gf2, f2, b6, f4, a3(g5), **I**c1(h4), f4 x. **I**d6?(e7), f8(f4) =.

№14 **Белыя**: дамка c7, шашкі b2, d6, f6 (4).
Чорныя: дамка b8, шашкі d2, d4, f2, f4 (5).
a5(g7**A**), h8(e3), d4, c3 x. **A**(h8), c3 x.

На заканчэнне – варыянтная праблема-100 вядучага рубрыкі.

№15 **Белыя**: 9, 12, 14, 17, 18, 21, 22, 23, 27, 29, 33, 40, 49 (13).
Чорныя: 2, 3, 5, 16, 26, 32, 34, 35, 38, 41, 42, 45 (12).
7(44**A**), 49:40, 6, 21, 1(14), 48(34), 9(27), 47, 4, 15 x.
A(11), 6, 21, 1(27**BC**), 48(14), 42(34), 47(40), 38(45), 44(50), 39, 4, 15 x.
B(29), 48(44), 40(14), 26, 48, 4, 15 x **C**(14), 48 (34), 9(27), 47, 4 x.

Развітанне з сябрам

Не стала **Мікалая Грушэўскага**. Мікалай Мікалаевіч працяглы час быў вядучым шашачнага аддзела «Народнай Волі» і іншых выданняў. Ён першы чэмпіён Беларусі па шашачнай кампазіцыі, бронзавы прызёр першага чэмпіянату свету па кампазіцыі ў рускія шашкі, суддзя міжнароднай катэгорыі. Гэта далёка не поўны пералік дасягненняў славутага майстра. Ён пакінуў значную творчую спадчыну. Прапануем самастойна рашыць дзве дагэтуль невядомыя мініяцюры **Мікалая Грушэўскага**.

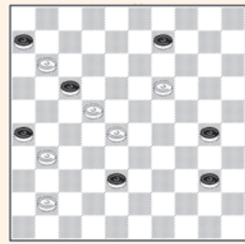

№16 *(гл. дыяграму)* **Белыя**: 11, 19, 22, 28, 31, 41 (6).
Чорныя: 6, 9, 17, 26, 30, 38, 40 (7).

№17 **Белыя**: 6, 17, 18, 22, 24, 30 (6).
Чорныя: 8, 9, 11, 28, 33, 35, 44 (7).

Супаставім рашэнні

«Народная Воля» ад 18 верасня 2018 года.

№7 – c5, h4, f6, d6, g7, d8 x.
№8 – dc3, e3, b8, b4, h6, f6, x.
№9 – На e3 чорная шашка. c3, d4, d6, c7, c5(f4), g3, b4(g1**A**), a5, c7 x. **A**(b6), a7, c5, c5 x.
№10 – ab8, f2, b6-a7, c5, h4 x.
№11 – d8, d2, g3, a3 x.

Дакладныя адказы даслалі: **Аляксандра Камінская** (Вілейка), **Юрый Голікаў** (Цвер, Расія), **Эдуард Дамброўскі, Віталь Варушыла**, **Іван Наўроцкі** (Мінск), **Аляксандр Шурпін** (Клімавічы), **Уладзімір Бандарык** (в. Лугавая Слабада Мінскага раёна), **Мікалай Зайцаў** (Баранавічы), **Рыгор Краўцоў** (в. Рублёўск Круглянскага раёна), **Уладзімір Валчкоў** (Маладзечна), **Леанід Жыхар, Фёдар Карпей** (Мядзел), **Ігар Ананіч** (Гродна), **Уладзімір Панько** (Камянец), **Гулік Ігар** (Мар'іна Горка). Дзякуем за лісты і спадзяёмся на вашу далейшую актыўнасць.

Свае лісты дасылайце на адрас:
220030 Мінск, вул. Энгельса, 34а, «Шашкі»
або на электронны адрас рэдакцыі: ***shulga.checkers@gmail.com***.

Віктар ШУЛЬГА,
міжнародны майстар спорту па шашачнай кампазіцыі.

ДА ВЕДАМА!

На часопіс «Наша гісторыя» зараз можна падпісацца

Выхад часопіса «Наша гісторыя» стаў вялікай падзеяй. Выдання такога фармату па-беларуску раней не было – 100 старонак тэкстаў з каляровымі ілюстрацыямі. Адны ахнулі, другія ўсцешыліся: гэта такі прарыў, настолькі цікавая тэматыка!

У першых нумарах апублікаваны біяграфіі Васіля Быкава і Івана Шамякіна, раней не вядомыя факты пра гісторыю Вялікага Княства Літоўскага і СССР. У часопісе таксама публікуюцца матэрыялы з гісторыі шпіянажу, бізнесу, мастацтва. Публікуюцца коміксы і дзіцячая старонка.

У часопісе можна прачытаць і пра сусветную гісторыю, і пра малыя народы Беларусі: татараў, старавераў, яўрэяў.

Каб вы зразумелі, пра што пішуць у «Нашай гісторыі», прыводзім некаторыя загалоўкі артыкулаў снежаньскага нумара:

«Легенда пра святога Пятра Міронавіча. Успаміны пра кіраўніка БССР».

«10 з 20 кіраўнікоў БССР былі расстраляны або скончылі самагубствам, яшчэ двое загінулі ў аварыях».

«Ад Аляксандры Чарвяковай да Паліны Машэравай. Сем'і кіраўнікоў БССР».

«Іван Хруцкі: драма за салодкімі нацюрмортамі. Як імперыя ламала адна з самых пазнавальных беларускіх мастакоў».

«Справа Разанава: як у 1968-м трое мінскіх студэнтаў кінулі выклік сістэме».

«Ці існавала завяшчанне Сталіна?».

«Каштэлі, ранеты, пепінкі… Усё пра старыя беларускія гатункі расказваюць доктар гісторыі Алесь Белы і доктар сельскагаспадарчых навук Зоя Казлоўская».

Першыя нумары было не купіць, выдаўцы не разлічылі попыту.

У наступным годзе часопіс будзе выходзіць штомесяц.

«Якаснае, прыгожае выданне», – кажуць пра часопіс чытачы. «Напэўна, менавіта зараз нам так трэба ведаць сваю гісторыю, каб не страціць сябе… Дзякуй аўтарам за добрую і неабходную працу!» – напісаў Макс Астроўскі з Мінска. «Дзякуем за выдатную ідэю і яе бліскучую рэалізацыю», – піша Уладзіслаў Ермаловіч. А кандыдат філалагічных навук Анатоль Івашчанка адзначыў: «Наша гісторыя» вярнула радасць друкаванага слова». «Каб выказаць сваю радасць з гэтай нагоды, у мяне не хопіць слоў, таму скажу коратка: так трымаць!!!» – адгукнуўся кіраўнік беларускага таварыства з Вільнюса Валянцін Стэх.

На 2019 год часопіс можна выпісаць. Падпісны індэкс 00469. Варта адзначыць, што па падпісцы цана будзе ніжэйшая, чым у кіёсках і кнігарнях. Аформіць падпіску можна не толькі на пошце, але і праз сістэму «Інтэрнэт-падпіска» на сайце **www.belpost.by,** і праз плацежна-даведачныя тэрміналы, а таксама дома, запрасіўшы паштальёна.

«Наша гісторыя».

ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

Адваявалі…

Маладзёжная зборная Беларусі па хакеі праляцела міма элітнага дывізіёна.

Якія прамовы гучалі перад гэтым чэмпіянатам! *«Мы павінны расправіць плечы!» «Раней сапернік у беларускіх лясах баяўся за бярозку адысці, таму што там былі партызаны!» «Трэба ганарыцца тым, што мы, беларусы, можам паказваць сваю сілу!»*

Можна меркаваць, што словы пра «бярозкі» і «партызан» галоўны трэнер «маладзёжкі» **Дзмітрый Краўчанка** адрасаваў аднаму з галоўных сапернікаў па групе – камандзе Германіі. У выніку немцы так лупанулі беларусам па вушах (нямецкая зборная перамагла з лікам 5:1), што стала абсалютна ясна: «партызаны» ўжо не тыя.

Галоўны матч, можна сказаць, быў прайграны, заставалася спадзявацца толькі на цуд – каб немцы ў апошнім туры прайгралі французам, а зборная Беларусі перамагла каманду Латвіі. І зноў напярэдадні адказнай гульні Краўчанку панесла ваяваць: *«Мы выйдзем на матч з Латвіяй, як на апошні бой!»*

Многія бачылі, чаго быў варты той «бой»… Нягледзячы на тое, што матч з латышамі ўжо нічога не вырашаў (напярэдадні каманда Германіі перамагла французаў – 6:1), хакеісты маглі хаця б твар захаваць і «бразнуць зброяй» на развітанне. Ды пры гэтым падтрымаць галоўнага трэнера, чые словы аказаліся пустым гукам.

Не было там ні сілы, ні бою. Маладзёжная зборная Беларусі прайграла і Латвіі – 1:3. Пра эліту як мінімум на год давядзецца забыць. Так што часам насамрэч лепш памаўчаць і не кідацца гучнымі заявамі з ваенна-патрыятычнай рыторыкай. А то вельмі ўжо затым недарэчна чалавек выглядае.

Затое парадавалі беларусаў сваім крэатывам нарвежцы! Зборная Беларусі, як вядома, удзельнічала ў міжнародным турніры, які праходзіў у Нарвегіі, і перад матчам з гаспадарамі пляцоўкі арганізатары ўключылі замест дзяржаўнага гімна добра вядомую песню «Касіў Ясь канюшыну». Нарвежскія балельшчыкі слухалі кампазіцыю стоячы! Але і знакаміты хіт «Песняроў» не дапамог: у тым матчы беларусы прайгралі – 1:6.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!

Вечный спор: сахар или мед?

Мы привыкли к мнению, что мед более полезен, чем сахар, поэтому многие люди уже давно перестали употреблять чистый сахар, заменив его медом. Но пытался ли кто-нибудь обосновать, почему нужно променять сахар на мед.

Оказывается, мед влияет на организм абсолютно так же, как сахар, только, попадая в организм, сахар заставляет работать поджелудочную железу, вырабатывающую инсулин, а мед – печень, что не всегда полезно для здоровья в целом. Получается, что после употребления меда содержание сахара в крови точно так же увеличивается, как и после употребления чистого сахара. Поэтому общепринятое мнение о том, что мед гораздо полезнее сахара, расходится с действительностью.

Более того, ученые провели ряд исследований, в результате которых пришли к выводу, что влияние фруктозы из меда такое же, как и сахарозы из сахара. То есть, если мы говорим о накапливании организмом жира и ожирении внутренних органов вследствие негативного влияния сахарозы, то и о фруктозе можно утверждать то же самое.

Стоит отметить и тот факт, что фруктоза, попадая в кровь человека, способна нейтрализовать полезные минералы, которые необходимы для здоровья в целом и для работы некоторых внутренних органов, так что если вы считаете, что мед полезнее сахара, то вы как минимум ошибаетесь, не зная досконально свойств данных продуктов.

Если говорить о калорийности, то у сахара она выше: в 100 г сахара содержится 377 ккал, а в 100 г меда – 312 ккал.

Очень важный момент: во время нагревания мед выделяет канцерогенные вещества, которые наносят непоправимый вред организму, и полностью утрачивает свои полезные свойства, чего не скажешь о сахаре.

Еще немаловажен тот факт, что мед вы покупаете не всегда настоящий с пасеки, а приобретенная в магазине баночка меда не содержит и 3% тех полезных веществ, о которых нам заявляют пасечники.

Итак, что общего и различного между медом и сахаром?

Мед и сахар – углеводы. У обоих в составе присутствуют два сахара – глюкоза и фруктоза. Различие в количестве: в меде содержится 40% фруктозы и 30% глюкозы, а также сложные сахара, в сахаре – по 50% простых сахаров – фруктозы и глюкозы.

Гликемический индекс. Это относительный показатель влияния углеводов в продуктах питания на изменение уровня глюкозы в крови. У сахара он выше, поэтому уровень глюкозы при потреблении повышается быстрее. Объясняется это большим количеством содержания фруктозы и отсутствием микроэлементов. После употребления сахара происходит резкий энергетический скачок. Он сопровождается упадком сил, вызывает усталость, головную боль и снижает концентрацию внимания.

Усвоение. Пищеварительная система легче усваивает мед, чем сахар. Происходит это из-за наличия в его составе ферментов, которые разрушают сахар.

Норма. Рекомендуются следующие количества употребления сладких продуктов: для женщин – не более 100 сахарных калорий в день (6 чайных ложек), для мужчин – не более 150 калорий (9 чайных ложек). Для здоровья и настроения достаточно употреблять по одной столовой ложке меда в день.

Факты. Избавиться от сахарного песка в рационе можно без вреда для здоровья. Сахар присутствует в большинстве продуктов, поэтому попадает в организм и наполняет его необходимой энергией. А вот сахар, который мы каждый день добавляем в кофе или чай, становится лишним. Если ограничить его употребление в таком виде, следить за количеством съеденного, вреда он приносить не будет.

Ученые установили связь сахара и болезни Альцгеймера. Исследователи University of Bath утверждают, что риск развития этого заболевания повышается у тех людей, которые употребляли много сахара. Проведенный опыт определил точную зависимость между уровнем сахара в крови и дегенеративной болезнью. Излишний уровень глюкозы сбивает нормальный темп вырабатывания энзима, а он способен предотвратить развитие болезни на начальной стадии. Чем меньше сахара, тем здоровее старость.

Предупреждения о вреде сахара для детских зубов – не пустые слова. Сахар вытесняет необходимый организму кальций. Избыточное количество белого вещества ухудшает состояние костей. Если не контролировать в течение жизни потребление сахара, его переизбыток станет причиной появления в пожилом возрасте артрита и артроза.

Вряд ли найдется человек, готовый с легкостью съесть за раз 16 кусочков сахара. При этом найдется много любителей кока-колы, а 500 мл сладкого напитка содержит именно такое количество сахара.

Выходит, что однозначного мнения о полезности и вредности сахара у ученых нет. Хотя мед все-таки полезнее. В нем помимо сахара содержатся другие вещества: вода, пыльца, микроэлементы. К последним относятся кальций и магний, которые несут пользу здоровью. Мед выигрывает и по числу питательных веществ. К ним относятся ферменты, аминокислоты, витамины. И это главное его преимущество.

(Из зарубежных источников.)

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.

Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.

Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.

nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

9 772071 964000 18100

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 17.12.2018 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 23 010 экз. Заказ № 4556.